

Ambasciata d'Italia
a Vienna.

Vienne le 20 Décembre 1888.

1988

Monsieur le Baron,

D'après les instructions que je viens de recevoir du Ministère R^e des affaires étrangères j'ai l'honneur et le plaisir de me faire auprès de Vous l'interprète de vifs remerciements du Gouvernement italien pour les généreux présents que Vous avez bien voulu faire à la Bibliothèque Nationale de Turin et par lesquels Vous avez contribué à rendre moins sensible les douloureuses conséquences du désastre dont elle a été victime.

Je saisis cette occasion pour Vous offrir, Monsieur le Baron, les assurances de ma considération la plus distinguée.

Monsieur le
Mr. le Baron Eötvös László
Président de l'Académie de

L'Ambassadeur d'Italie
ANAMA

- Budapest -

CRK 1905 January 2.

S. M.
1905.

Nagymellettiságn Elnök Uv.!

Nagymellettisághoz írték mult-
kori folyamatai nyomára mely saj-
nálatamra azt az épen nem tudtós
választ kaptam, hogy Akadémiaik
ezen gr. Andrássyhoz hasonló,
Külföldi levéltárakban végrende-
kutatásaimban nem kimozgathat,
még pedig azon indokból, hogy a
már külföldön megmutatnának,
az Bécsben úgy is megvan. Teljesleg-
nek mondja tehát Akadémiaik
Külföldi kutatásaimat.

Legyen azonban szabad erre nézve
megjegyezni, hogy a külföldi
levéltárakban épen azt akartam
keresni, a mi nincsen Bécsben. Itt
az idegen nagykövetségek jelentéseit
sándorosan tanulmányozni,
és az ilyen jelentéseket rendszer-
esen sokszor mikorlatokban
már levéltárakban is meglelni,
következésképpen a bécsi állam-
levéltárban sem találhatók.

Gróf Andrássy Külügyi politiká-
jához megismeréséhez azonban
sűrűn nekem szentek épen
a külföldi követségi diplomáciai
jegyzékeinek tanulmányozása
okvetetlenül szükséges. Matis
azok alapján ismerkedjék fel

7/1905

igazán, legyen itélke meg a külföld
gr. Andrássy politikáját. Nem
szándékozom eni műveimhez semmi-
féle diplomáciai jegyzék-váltsá-
csatolni. Ezeket az irodalmi munkák
kizárólag a politikai helyzet
teljes felfogására akarom fel-
használni. Őha, a mint azt aka-
demiaink okajtan látni, a saját
saját forrásainkra támaszkodni,
akkor annak a vesztélynél kezdve,
ki magamat, hogy itéltem
ei előadásom egyoldalú lehet.
De gr. Andrássy kiváló alakja
minden tekintetben megérdemli,
hogy külügyi tevékenysége
minden oldalról megvilágítva
legyen. Váltak hála Istennek
Magyarország oly kitűnő
politikai, ki egykorban
mértéknek Andrássyval.
De eddigelé hátról nem
kérdhető oly magyar
államférfival, a ki, így
mint Andrássy, külügyünk
életére jutott volna. Magyar-
ország a legnagyobb mértékben
bűnös lehet az ő külügyi
vesztésében kifejtett

munkölekedésére. Andrássy nélkül
sorakozhaték egy Metternich mellé
és az ő miniszterisége folytatán
huzottán, és a külföldön meg-
állapodott a nézet, hogy magyar
államférfi is képes fényes eredményt
kifejtetni a külügyek európai
szempontból való vezekelésében.
Ez a fölismerés azért bír náluk
nézve oly nagy fontossággal,
mivel egészen Andrássy napjáig
mindig azt állították, hogy
a magyar csak inkább bel-
ügyeinek vezekelésére képes, de
soha nem bír universalis állás-
pontra emelkedni - emeljesen
nem alkalmas a külügyek
irányítására.

Akademiánk tehát helyesen
fogta fel, hogy ennek a kitűnő
férfiának, ki hazájára oly
nagy fényt árasztott, az élet-
rajzát meg kell írati. Bűnke-
rt volna az, hogy ezen szép
feladat helyesítését Aka-
demiánk en végül ráhagyta.
Ebből azonban majdnem
kétszerezőleg következik,
hogy az Akadémia nem, a

rennyire csak lehetőség, az erőszakkal
is kerekbe adja, melyek ezen
munka megoldásához szükségesek.
Bátorodom egyúttal Akadémiánk
figyelmét arra a tényre irányozni,
hogy mindenütt a tudományos
Akadémiák az állami költség
tudományos célokra anyagi
hámozattal is sokkal jobban
ként legyenek az ebbeli kéreseknek
itt reméltem is előterjesztésem.
Számítok szerint az Akadémia
Könyvtárának állatát nem is
szenvedhet nevezetesen, ha az
Akadémia egész 3000 koronával
hámozni meglehetősen. Ha
mármint még 40 évvel állana
is így a kiadások 40 év után
főzetek: még akkor sem
kenné ki magát a nevelőknek,
hogy többet volna ki mintsem
bevetetne. A m. kir. kir. kir.
fagor, előreláthatólag nagy
olvasó közönségre számí-
tat.

De végzem e sorokat ama
reményemmel kifejezéssel,
hogy nem hiába foglalkoztam
újabb Akadémiánkhoz
szóval abban, hogy leírhatom

/.

Φ

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

289.505. 4

az általam előadássalra nem
fogja magát elzárni annak
előmerése alól, hogy gróf
Andrásgy Gyulának káját
jelentősejéhez és a M. Tudom.
Akadémiához melko' elterjeszt
a M. Tudom. Akadémia és
a Vallás- és közoktatásiügyi
Ministerium támogatása
nélkül meg nem írható!

Kisúto' baroklettel

maradkam

Nagymelko'zija

ke'z szolgaja

Hertheimer Ede

Pozsony 1904, decz. 4én

Bárci Eötvös Lóránt úr
Nagyméltóságának

Budapest.

1905. január 3.

7. az.
1905.

Véleményadás o esetleg
segélyösszeg megsemmisítése
vége kiadások a II.
osztálynak.

Budapest, 1905. jan. 3.

Sz. L. L.
főtitkár

A II osztály - fedezet hiányá-
ban költségvetését nem adhat.
Külsőben sem hiszi, hogy folya-
matos költségek fizetése jár-
na, mint nem költség, hogy
költség fizetése rendelkezé-
re legyenek a bevételek.
Budapest 1905 jan 10

Budapest
titkár

W. még 19/1905

10. sz.

1905.

Rieger Péter ideiglenesen
alkalmazott fogorvos.

Kinnvereműt a Nagr.
Tud. Akadémiánál évi 1020
Kor. egyenértékű a korona fix,
fissel és 340 K. háromszármű-
ven a korona évi lakáspénz-
kel, esélyes termésketbeli
lakással, és a rendszeres kaha,
illetményekkel szolgálnak.
Ezeken kívül előleges havi, le,
lakáspénzt pedig előleges
évesegedi részletekben
utalványozva.

Elvárnom, hogy szolgálását
mindig pontosan, józanul
és becsülettel fogja telje-
síteni és hogy föllebbvalói
iránt mindig hűvellettel
és föltétlen engedelmessé-
gel fog viselkedni.

Bp. 1905. január 1.

Előtt.

A. H. Földhitelintézet
p. ii. osztályának.

Előtt jór. Ötöng Rieger
Péter ideiglenesen alkalmaz-
ott fogorvos a H. T. Akadémiá-
nál évi 1020 Kor. fixetessel
és 340 Kor. ^{évi} lakáspénzzel
Kinnvereműt, föltétlen, hogy
reprezentációs költségcsé-
Kiváltani s illetményeit
1905. január 1. től fogva
sami fizetendők.

Muf.

Földhitel

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A Magyar Tudományos
Akadémia Igazgató-Tanácsának azon
reám nézve mélyen megtisztelő határozata-
ért, melylyel engem egyhangúlag tagjává
választani méltóztatott s Nagyméltóságod-
nak e választásról folyó hó 11-én kelt
nagybecsű szives értesítéseért öszinte szív-
ből fakadó meleg köszönetet mondva, meg-
radom az alkalmat, hogy Nagyméltósá-
godat birtosíthassam arról, hogy minden-
kor kötelességemnek fogom tartani, hogy

az Igazgató-Tanács munkásságából bür-
gön kivégzem a magam részét s a Ma-
gyar-Tudományos Akadémia nemes cél-
jának megvalósítása érdekében minden
rendelkezésemre álló eszközökkel közremű-
ködjem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló
tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1904. évi december 16.

Vereinyi László

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

13. 12.
1905.

109701. szám

1904.

Vagyományos Járó, Erőközlés!

cs /
Kárpossalban J. évi December 7-én
103069. sz. a. kelt aláírásával van pecsételt
Vagyományos Járó és Járó Működés
Alber, J. évi alapítványra pótlólag kére-
ssel ajánlatokat kérésre megküldeni.
Budapest, 1904. December hó 29-én.
A miniszter meghagyására.

Kármay
országgyűlési

Vagyományos
Járó Erőközlés
a Magyar Tudományos Akadémia
Elnökének

Grk. 1905. január 7.

G. H. m.

16. sz.
1905.

289/el.n.szám.

Hivatkozással folyó évi január hó 15-én 19 szám alatt kelt felterjesztésére, egy darab, tévedésből hozzám juttatott, közleménynek idecsatolása mellett tisztelettel felkérem a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy dr. Wertheimer Edének hozzám intézett, folyó évi január hó 5-én 5419-1904 eln.sz. intézvénnyel a Magyar Tudományos Akadémiának küldött s ott visszamaradt kérvényét, hozzám pótlólag megküldeni sziveskedjék.

Budapest, 1905. évi április hó 18-án.

Wertheimer

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Akadémia -utca 2 szám.

Magyarország

Wertheimer Edelk. 1. 1. 1804

Porsony

Giselt Tagfarsam !

Amint méltóságos
 emlekezni az Akadémia
 Könyvt. Bizottságának meg-
 bírása aff. tudományos gyula-
 létsájkát illetőleg, egy,
 12-15 nyomtatóhoz jött és,
 jéző olvasmányra volt írva,
 nyoma, azaz a példányul,
 hogy a munka a Könyvt.
 Vállalatban jelenjék meg.

[illegible]

Mindezeknél fogva sajna
laktat elnök ir. C. l. g. a. meg-
hírá sábol sajná laktat este,
siden, hogy Kérésit ax uti
segélyre vonatkozólag az
K. K. Min. nem teljesítheti.

e szerint a kiindulási nem
járatlan pozitív eredmény-
nyel.

Gr. Andrássy Gyula életrajza meg-
írása tárgyában külföldi levéltári adatok
gyűjtése végett segély megadásának iránt

a M. Fed. Madeniakos interes

kérelmére véleményezésre és kiadásra

a II. osztályban.

Sajnálattal értesitem 1. Fagylar,
hogy az ország ^{kegyvesztett} ~~federet~~ ^{hát} ~~hát~~
véleményéről.

~~nyilván a léte megjelölését nem~~
~~dravathatta meg; annál is kevésbé,~~

~~rossz~~ ^{rossz} ~~nagy~~ ^{nagy} későnek tartja,

hog a kérdéses formák - igazsággal

egésien recens terméseth politikai k.

děskřol l'œu vó - 4. Taglarsan

elő megnyitásával. e. $\frac{2}{3}$ s kor

Rivale semplice

Budap. 1905. jan. 11.

folgt.

5419/1904 eln.szám.

Határidő: 1905 jan. 31.

Wertheimer Ede pozsonyi m. kir. jogakadémiai tanár, azon alkalomból, hogy a M. Tud. Akadémia részéről megbízott gróf Andrássy Gyula életrajzának megírásával, a :/: alatt visszakérőleg idecsatolt kérvényt nyújtotta be hozzám. ----- Nevezett ezen beadványában- a külföldi levéltárak felkutatásával járó és 6000 koronára becsült költségeinek felerészből fedezete címén háromezer /3000/ korona állami támogatást kér tőlem, megjegyezvén, hogy biztos kilátásai szerint költségeinek másik felét a M. Tud. Akadémia fogja fedezni.

Mielőtt ezen ügyben érdemlegesen intézkedném, van szerencsém a M. Tud. Akadémiát tisztelettel felkérni, hogy engem Wertheimer Edének fentjelzett megbízatása tárgyában tájékoztatni, a részére a M. Tud. Akadémia által nyújtandó segélyezés mérvére nézve informálni s Wertheimer kérésére vonatkozólag nagybecsű véleményét nyilvánítani méltóztassék.

Budapest. 1905 évi január hó 5-én.

Wertheimer

A Magyar Tudományos A k a d é m i á n a k ,

Budapest.

A Magyar Nemzeti Vall. és Közl. Min. miniszterének.

Budapest.

A Magyar Akadémia
Könyvt. Bizottsága meg-
bízza Dr. Wertheimer
ked. l. tagot gr. Andrássy
Gyula élet- és jellemtaj.
Ra megismerésére. A meg-
bízási 10-15 nyomtatott
ívre teendő munkára
szólott. Időközben a
megbízott munkája
tervét kiadva a félé-
teli, az a kéreffel
fordult hozzám, hogy
és Kora megírásához jár-
tós diplomatai anyag-
beszerzésre a H. T. Akad.
képférről is uti helyben
répessé legyen, a félé-
vára, ^{beszerzés} és londoni
all. levéltárakban teendő
kutatásokról péte.

Kagant képférről Kora-
nak tartottam meg a gr. Andrássy
és Kora megírásának ter-
vét és az így írt munkát sem
tartottam a H. T. Akad. Könyvt.
ad. vállalatába már most
fölvételre, mindamellett
Könyvt. kiadta az Akadémia
II. országnak véleményadásra péte.

A H. T. Akad. jan. 10-én tartott
köz. ülésén ^{Könyvt. bizottság} a
bizottság, hogy a Kérdés
források az említett levél,
sajátban rendelkezésére fo-
gadják a becsültat.

Könyvt. alapján a H. T.
Akadémia már előadta a
keimer l. tagot, hogy Kérdés
az utó forrás nem helyesítheti
fogadják a félé-

1905-ján. 15.

elött.

1905. január 11.

Am

19. 17.

1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A rosnayi káptalani helynöktől.

3261 sz.
1904

3^{sz} Nagyméltóságú Elnök úr!

3^{sz} Fekai Izabó István, rosnayi egyházmegyei pap, káptalani plebános, jeles hellenista sirlakész, gondatlanság érdekében múlt évi novemberből 14. nől 463/903 sz. alatt hozzám intézett nagybcsü megeresését kálás köszönettel vettem s, arra a következőben van szerencsém mely tisztelettel válogatni, a rosnayi egyházmegyei hatóság 2947/903 sz. intézkedésében nem nyert kifejezést, az, hogy a hatóság, illetve volt püspök úrunk a sir gondozását magán vállalta, hanem csupán arról értesítette a püspök úr 3^{sz} Nagyméltóságodat, miszerint az ügyet azon esperesi kerület papja, melynek felelőse boldogult Andás papunk is tartozott, jelesül annak az időszaki eszperese vette kezébe.

Am. Sajnos csekély eredménnyel!

Előrel is 3^{sz} Nagyméltóságodnak elől kívánkozott nagybcsü megeresése kapcsán s átkot a boldogult tudós papkás iránti kezeletől, ki szegénységben fejezte be földi pályáját, az egész egyházmegye kiterjedő gyűjtést indítottam, mely eredménnyel a jelenen s elkövetkező illt emlékjellel való ellátása s gondozása iránt intézkedni fogok.

3^{sz} Nagyméltóságod mely tiszteletem és nagybcsülésem véleinte kifejezését, melyet vagyok
3^{sz} Nagyméltóságodnak
Rosnyon, 1905 január 12

alázatos szolgálja:

St. Podravsky István
c. püspök, káptalani helynök.

3^{sz} Nagyméltóságú Eötvös Loránt báró úrunk,
v. b. t. t., a M. E. Akadémia elnöke

Budapest

36/1905

Méltóságos Püspök Ura!

Néhai Frakó István atyaf.
sag sírmentése ügyében felt.
fríves intézkedését megro-
pónvó, szeretném van
előszíjjodal értesíteni, hogy,
elnök úr ócsaja megbíra-
sából e számla a mai napon
mint a k. t. t. hadiúria adó-
mányát csak 1000 /-
koronát feleltetve postára.
Segítse elő ez összeg is a
kegyeletos éről mielőbbi
megvalósítását.

fozadja seb.

Budapest, 1905. jan. 18.

Átírtkár.

E. K. 1905. január 18.

36. H.
1905.

A rómszóc-egyházmegyei hatóságtól.

236 sz.
1905

² ¹³ Hagyméltóságú Elnök úr!

Fogadjék Szagmálttárgad nyoma-
 gam, mint az ideiglenes Kormányzatom alatt álló egyháze-
 nye részéről ~~készült~~ keltát mely közzétételével
 azon egyház (100) 3^h-nyi leges hadományacht, melyek a böcs
 elnökök által, álló ^{3^h} Magyar Tudós Akadémia nevében néhai
 Szabó István, volt kormányzó egyházmegyei alldoróper, kassai plebá-
 nos, akadémiai tag, jeles keletlenista dírműtérnek letesítésként.
 No 18-án 36 sz. helyi törvényi kitérőben hoztam juttatni méltóságot.

az adományokat, amik idején nyilvánosan
is megvitatni fogom. *J*
Jörelésem. Legyen az a díszesnek a közönségnek.

Törkedni fogok, hogy a tizenkét a közele-
dő tavasz folyamán felállítható legyen.
Tudja B. a székelyek és a magyarok törtétele.

*Fogadjátok meg az ajándékot mely tisztelettel
küldötte nyelvémetek, melyet elvágok*

Az ajándékodat

Boston, 1805 január 25

paláratos Szolgája:

Д-у Подранку Жу
с. приспѣ, крѣт. келнѣ.

Magáneltérő: Cötvös Lóránd báró v. b. t. t. úrnak,
a csl. P. akadémia tagjának

36/1905

Pradarest.

Monsieur le Président,

J'ai l'honneur de vous envoyer mes deux plus
récentes publications : „Dim Viata Roumana„ et „Envaint De
Lavine„ pour la bibliothèque de l'Honorable Aca.
démie Royale Roumaine

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance
de ma haute considération.

J. Malințeroz

Président de l'Académie Roumaine

Bucarest, le 3/15 fevr. 1905

Monsieur le Président de l'Académie Royale Roumaine
Budapest

U. R. 1905. január 18.

37. H.
1905.

HUNGARICA
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

HUNGARICA
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

XV CONGRÈS INTERNATIONAL

DE MÉDECINE

LISBONNE - 1906

ADRESSE: MIQUEL BOMBARDÁ, SECRÉTAIRE
GÉNÉRAL, HOPITAL DE RILHAPOLLES
LISBONNE.

Lisbonne, le 20 Janvier 1905.

Monsieur le Président,

Nous avons l'honneur de vous rappeler que le XV-ème Congrès international de Médecine aura lieu à Lisbonne, du 19 au 26 Avril 1906.

Par les différents numéros du BULLETIN OFFICIEL du Congrès que nous nous sommes permis de vous adresser régulièrement, vous avez été tenu au courant de la marche de nos travaux d'organisation, et vous aurez pu constater que le corps médical portugais travaille de sa plus grande volonté pour faire du Congrès de 1906 une oeuvre bien digne du but élevé qui a inspiré ses prédécesseurs.

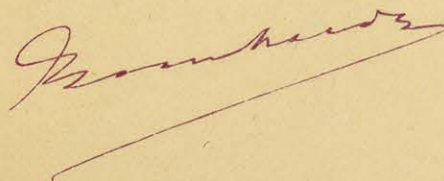
Nous espérons que la corporation que vous présidez, voudra bien seconder nos efforts, en se faisant représenter au Congrès par un délégué de son choix.

Ce serait pour nous un grand honneur que de pouvoir insérer l'adhésion de votre société dans un des prochains numéros du BULLETIN et, en vous remerciant à l'avance très sincèrement, nous vous prions d'agréer, Monsieur le Président, l'expression de nos sentiments les plus hautement distingués et dévoués.

Le Président,

Le Secrétaire général,

U. R. 1905. január 31.

55. №
1905.

Miadvetik a K. T. Akadémia
III. osztályának.

Budapest, 1905. január 31.

Szilágyi
főtitkár.

941/905. JM. III. SZÁM.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A VII. nemzetközi börtönügyi kongresszus, melyet a több állam hivatalos megbizottaiból alakított nemzetközi börtönügyi bizottság rendez, a magyar kormány meghívására folyó évi szeptember hó 3-9-ig terjedő időben Budapesten tartja üléseit. A kormány megbízásából feladatomhoz tartozik a kérdéses kongresszus megtartásához szükséges és a kongresszus tudományos jelentőségéhez méltó helyiségeknek biztosítása is.-

A négy szakosztályban működő kongresszus céljaira a magyar tudományos Akadémiában sajnálatomra elegendő megfelelő helyiség nem volna kijelölhető, de a kongresszus megnyitó és összes üléseinek céljaira az Akadémiának diszülésterme mutatkozván legalkalmasabbnak, van szerencsém tiszteletteljesen felkérni Nagyméltóságodat, hogy a bölcs elnöklete alatt álló magyar tudományos Akadémia diszüléstermét az említett nemzetközi kongresszusnak a fennébb nevezett napokra átengedni és ugyanakkorra-

./..

Nagyméltóságú

... báró EÖTVÖS LORÁNT URNAK
v.b.t.t. mint a magyar tudományos akadémia elnökének

Budapest

56/1905

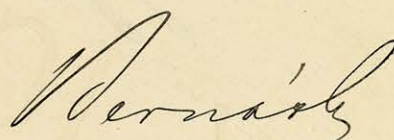

az Akadémia szolgálományaikat is ottani szolgálattételre rendelkezésre bocsátani méltóztassék.-

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1905. január hó 23-án.

A minster helyett:

államtitkár.

56

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Sagymell. H. Percevicke
Albert vall.-örökös, m. kir.
mivindes pünnat.

Sagymellöségi Tivvete H.

Hivatkozandul Sagymell,
Sótazóduak 1897. november
4-én Kell, 66.379 számú
beszes átiratára fennvétel
van Dr. Oroszlinsky fennvétel
segélyezés iránti Kérvényét
mielezen pártolva /, alet
fölkérjeselemi.

fogyaszt. H.

Budapest, 1905. febr. 1.

elut.

508/el.n.szám.

Hivatkozással folyó évi február hó 1-én 57 szám
alatt kelt felterjesztésére, tisztelettel értesitem a Magyar
Tudományos Akadémiát, hogy özv. Hazslinszky Frigyesné részé-
re jelen szám és kelet alatt 400 azaz négyszáz koronát en-
gedélyeztem s erről nevezett egyidejűleg, Sárosvármegye kir.
tanfelügyelője útján értesítettem.

Budapest, 1905. évi február hó 17-én.

Herceg

A Magyar Tudományos Akadémiának,

Budapest.

57/1905

Nagyméltósági Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr!

M. évi június 1-én k. 279 sz.
alatt kelt előterjesztésemben bátor
váltan Excjád nagybecsű figyelmét
azon kérdésre tisztelettel felhívni,
hogy az Országos Néptár a eddigi otthonából, a
M. Föld. Akadémia palatájából
közönség által kiköltöztetésre
göven föl fog merülni az a kérdés:
mire állami gyűjtemények
vagy gyűjtemények fognak az
Akadémia palatájának II. és
III. emeletén elhelyeztetni?

[Körülmény]

Taz Országos Néptár most
ni helyiségekben,

az országos néptár most
ni helyiségekben,

E kérdés most megoldása
most már, így szelődve
vált. Majus 1-jén az Országos
Néptár most már költözik
s az helyiségekbe helyre költözik
állami gyűjtemények vagy gyűjtemények
mennyek esetleg némi a talati
tárolat fognak kívánni, hogy
mennyek mostanában a mi az van a
maga után, hogy az Akadémia be-
vittelei ezékeny erővel a szent
vedni. Nehogy ez bátorvethet
zék, megijtem főntebbi kérelme-
met, arra kérem Excjád, hogy
nagybecsű elhatározásait velem
mivel közölni s a szent
intézkedéseket megtekinthet
gyeskedjék.

6 fogadásat

Fogadjon Nagyméltóságod
kiváló tisztelettem nyilvání-
tását.

1905. febr. 6.

elnök.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Az összes ülés törtétele az Akadémia költségvetéséből a Magyar Nyelvőr tételét. Már most magam is kérem Nagyméltóságát által a mélyen tisztelt Igazgatói Tanácsot, méltóssáik a törléshez hozzájárulni, hogy a Magyar Nyelvőr segítye ne adjon többé az Akadémiában kellestlen vitákra alkalmat. Együttal kijelentem, hogy a folyó év kezdetétől fogva magam, saját kiadásomban tartom fenn a tudományos szaklapot, mellyel nemcsak újabb nyelvészetünk, hanem saját tudományos munkásságom is 33 év óta teljesen össze van forrva.

Kérem a mélyen tisztelt Igazgatói Tanácsot, kegyeskedjék a kijelentésemet tudomásul venni s a tudomásul-vételt velem írásban is köölni!

Maradok Nagyméltóságodnak s a mélyen tisztelt Igazgatói Tanácsnak alázatos szolgája

Budapest, 1905. febr. 16.

Simonyi Zsigmond,
a Magyar Nyelvőr szerkesztője.

U. R. 1905. február 17.

82. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Nagyméltóságodnak megtisztelő bi-
zalmából attanulmányoztam a néhai
kapriornai báró Wodianer Albert-féle juta-
lomdíjakra vonatkozólag a kir. tanfelü-
gyelő urak részéről beérkezett vélemé-
nyes jelentéseket s ezekről a j. alatt tisz-
teletteljesen idecsatolt Minősítési Táblá-
zatot kézirattal el.

E tanfelügyelői jelentések kapcsán
első sorban a következő adatokról számol-
hatok el. Magyarországnak összesen 66
tanterületéből 37 vármegye és Tiume
város tanfelügyelői jutalmazásra aján-
lottak 70 tanítót és 1 tanítónt. (Munk-
söben 40 tanfelügyelő 76 tanítót és 2 tanító-
nt.) Ezen kívül 9 tanfelügyelő arról
tett jelentést, hogy részint azért, mert
csak újabb időben vette át tanterületét
s ez okból megyéje tanítóit még nem is-
meri; részint pedig azért, mert me-
gyéjében jutalmazásra érdemesíthető ta-
nító ex idő szerint nincsen: a jutalomdíj
elnyerésére érdemes tanítót nem aján-

lottak. 20 tanfelügyelő" (m.é. 16.) egyáltalán nem küldött be jelentést.

A múlt évi ajánlottak körül az ideu kimaradt ösresen 20 tanító és egy tanítóno" nécsint azért, mert néhányan azért nyugdíjba mentek; de nagyobb része azért, mert az illető tanfelügyelő" is az ideu nem tett előterjesztést. Az első ízben ajánlottak száma ösresen 10.

Az ajánlottak körül van:

Árvaházi igazgató 1

Eleni iek. igazgató 29

Tanító 39

Gyakorló isk. tan. 1.

, Tanítóno" 1.

Almani tanító 34.

Telekesei tanító 25

Körsegi tanító 12.

Javaslatomnál tekintettel voltam a M. Tud. Akadémia által megállapított módokatra és figyelembe vettem, hogy csakis olyan tanítókat ajánljak a jutalomdíjakra, akik az iskolában jó tanítóknak bizonyultak, de az iskola falain kívül is a nép erkölcsének, értelmiségének és anyagi helyzetének javítása körül fáradoztak s ezért körbecsülésben részesülnek.

Tehtintettel voltam továbbá arra is, hogy nemcsak régi, kipróbált tanítókat, igazgatókat hozzak a jutalomdíjra javaslatba, hanem meglássam a kisebb helyen önzetleneit és lelkesen

dolgozó munkást is.

Jutalmazásra ajánlom:

Első helyen: Bökényi Dániel, ev. ref. 46 éves, mármaros-szigeti ált. el. isk. igazg. tanítót, (54 sz. a.) és Péter József, rk. 49 éves vágsegyei római kath. felekezeti iskolai tanítót. (62. sz. a.)

Második helyen: Sinka Lajos ev. ref. 56 éves Szatmár m. Krassói felek. isk. tanítót (74 sz. a.) és Loványi Lajos ev. ref. 40 éves Szilágym. Krasznai állami isk. tanítót (77 sz. a.).

Harmadik helyen: Szomorú István rk. 42 éves, pécskai ált. isk. igazg. tanítót (3. sz. a.) és Bányai Jakab irr. 53 éves, nagybecskereki ált. el. isk. igazg. tanítót. (89. sz. a.)

Az ajánlottak körül kitűnnék még:

Kun László, kunagotai ig. t. (21 sz. a.)
Molnár Ferenc, bexdani ig. t. (6 sz. a.)
Tomcsányiné Csukrácz Róza mátyásföldi tanító (65 sz. a.)
Bocsek György, trencseni ig. t. (90 sz. a.)
Vincze József, kabai t. (36 sz. a.)
Togarasi Jenő, ároklői t. (17. sz. a.)

Vadai József, nagyváradai ig. t. (15 sz. a.)
Ládor Gyula, sárospai t. (68 sz. a.)
Isoldos Károly, nagytapolcsányi ig. t. (63 sz. a.)
Vertes János, úrdomb totlakai t. (96 sz. a.)
Külöp János, künágotai t. (22 sz. a.)
Vita Károly, aszalói t. (101 sz. a.)
Elek Gyula, Kolosvári ig. t. (47 sz. a.)
Sulman Ignác, bábolnai ig. t. (49 sz. a.)
Pösch Károly, grinaói t. (67 sz. a.)
Lówy Mór, iglói t. (76 sz. a.)
Talgó Antal, varannói ig. t. (99 sz. a.)
Török János, beregcsai ig. t. (12 sz. a.)
Kalovics Alajos, egri t. (39 sz. a.)
Pitókai István, Kibai t. (37 sz. a.)
Vargha Tivadar, gyöngyösi t. (38 sz. a.)
Novoszel János, xentai t. (7 sz. a.)
Bodiss Béla, vácsói t. (8 sz. a.)
Sturavics Antal, óradnai t. (13 sz. a.)
Stark Gyula, nagyváradai ig. t. (16 sz. a.)
Sara András, brassói ig. t. (19 sz. a.)
Nagy Ferenc, szegedi ig. t. (24 sz. a.)
Sipos Sámuel, sepsi-pendgyörgyi ár. ig. (34 sz. a.)
M. Fekete János, kődivásárhelyi ig. t. (35 sz. a.)

Ismételve megköszönve Nagymélt-
 oságodnak irántam tanusított Ritiintető
 bizalmát, maradtam

Nagyméltóságodnak

Budapesten, 1905. február hó 27-én

mély tisztelettel

Trajstler Károly
 helyfő. elnök
 ikt. igazg. tanács.

U. R. 1905. február 28.

Előadói jelentés.

107. (X.)

1905.

Mellette:

Minősítési táblázat.

REKTOR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

541 sz.

Nagyméltóságú Elnök úr!

Nehéz lépésre határoztam el magamat; de, fájdalom, nem tehettem másképp.

Előrehatadt korom, napról-napra gyöngülő" egész, ségem nemcsak magam iránt, de az Akadémiával szemben is kötelességemmé teszi, hogy a nagy felelősséggel, sok gondolat s annyiféle gonddal járó föltétleni tisztségéről, melyet már több mint tizenöt év óta viselek, lemondásomat ezzel bejelentsem. Nem a munkakörü elvezetése kényszerít e lépésre, hanem a sokféle munka és sokféle gond terhe, melyet öreg vállaim tovább már nem bírnak el. Szűkebb munkakörben talán még hasznára lehetnék az Akadémiának, de a mostaniban már csakis kártára.

Mely tisztelettel arra kérem Excjádát, méltóztassék lemondásomat oly időben az Akadémia elé terjesztetni, hogy utódom legkésőbb márczius havában megválasztathassék s a nagygyűlés előkérzűleteit már ő intézhesse.

Fogadja Excjád s kérem jelentse be a mélyen tisztelt Akadémiának is őszinte köszönetemet s hálámat a szíves jóindulatért s bizalomért, melyben annyi éven át részesítettek méltóztattak.

Budapest 1904 december 30.

Szilvármány

PEDRO GÓMEZ SÁNCHEZ

Calle de Sevilla, núm. 6, pral.

MADRID

Madrid, le 2me Février 1905.

*Monsieur le Président de l'Ungarische Akademie der
Wissenschaften in Budapest*

Monsieur:

Dans le but de donner ample satisfaction et un hommage mérité aux efforts que par les privilèges du savoir, démontrera toujours l'illustre corporation qui est sous votre digne direction, dans le but de dissiper les préjugés auxquels ont donné lieu la virtualité apparente de principes séculaires mathématiques qui avec des théories déterminées ont soutenu qu'en rectifiant cette virtualité, l'œuvre de l'homme pouvait ou devait influencer sur celle de son Créateur en la paralysant ou en la facilitant et enfin dans le but d'établir d'une façon sure le concept dont doivent être considérées les propriétés de la machine en relation avec les énergies de la Nature, je me permets de vous remettre le travail ci-inclus afin que grace à lui vous informiez cette corporation de la rectification de ces principes et des effets transcendants ou résultats produits par elle.

Une étude approfondie des explications données par la Physique, des phénomènes plus directement relationnés avec les énergies naturelles, fit penser à l'existence probable de l'infiniment petit dans ce que l'œuvre de l'homme se trouve aussi plus directement en relation avec ces énergies, et la circonstance de pouvoir considérer la Géométrie avec une dimension de plus, que comme elle a toujours été considérée au sujet de ce rapport, a permis de découvrir ce nouvel invisible

qui par son accumulation a pu produire des effets d'une transcendence si originale, comme l'indique la dénomination obligée avec laquelle ils ont été déterminés.

L'atôme, incoercible et par ce fait surhumain, pour proportionner par son domaine une explication satisfaisante de la production de ces phénomènes, qui sont précisément ceux qui actuellement préoccupent le plus l'attention laborieuse des aspirations les plus osées de la Science, ne pouvait servir de base d'investigation, dans le sens conseillé par l'observation de ces explications et, l'infiniment petit mathématique, en échange, bien qu'impondérables parfaitement dominable par sa condition d'origine, pouvait se prêter pour déduire par expérience la raison déterminante de l'équilibre des forces—l'égalité de l'action par celle des forces et des circonstances dans lesquelles celles-ci sont transmises,—ou pour, une fois rompue l'égalité de circonstances, maintenant celle des forces, provoquer de cette façon les effets ou résultats que pourrait produire cette rupture aussi convenable que difficile.

La machine, qui par ses propriétés essentielles doit être considérée comme l'unique intermédiaire matériel visible entre la volonté humaine et la Nature, comme l'atôme paraît l'être, bien qu'invisible, entre cette Nature et la volonté prévoyante, en concédant à la matière une dimension indépendante des trois qui la déterminent pondérablement, comme si avec cela elle cherchait à la compléter pour ses résultats artificiels, a pu effectuer cette rupture; et en l'effectuant, par des expériences convenables et très scrupuleuses, elle a pu également révéler l'efficacité de son invisible qui, en diminuant ou augmentant les résistances qui maintenaient l'égalité de circonstances suscitées, par la différence de temps employé dans lequel une unité fixe de puissance réduit dynamiquement autre unité également fixe de résistance a permis que

les mécanismes puissent être qualifiés de bons ou mauvais conducteurs de l'énergie.

La différence de temps employé à cette réduction, n'a pas du être estimée d'aucune façon par les théories qui ont préjugé cette question comme cause de production ou consommation des énergies, donnant à l'idée que l'on peut avoir de l'équilibre des forces, une portée impossible à dominer lorsque l'équilibre peut se rapporter à la nature transcendente et au fonctionnement inévitable des énergies naturelles. — La machine est simplement un transformateur de ces énergies qui en les faisant changer de l'état potentiel à l'actuel et les transmettant en exerçant sa fonction essentielle de conductrice, par diminution ou augmentation des résistances qu'elle aurait à vaincre comme tel conducteur artificiel, pouvait, comme il est arrivé ainsi heureusement, accélérer ou retarder ce changement, augmentant ou diminuant le temps indispensable pour l'effectuer, mais sans que ce phénomène puisse influencer sur les énergies proprement dites, ni laissé d'être un effet purement artificiel obtenu par ce que sa conformation géométrique influe accidentellement et isolément sur les effets de la pesanteur, comme on peut le prouver par le fait qu'une même quantité d'énergie accumulée a été rendue à la Nature en plus ou moins de temps, suivant les propriétés spéciales des conducteurs, appliqués pour cela.

Les propriétés accélératrices des bons conducteurs, démontrées par la comparaison faite avec les ordinaires, ou soumis aux principes soutenus par la balance, ont pu être considérées par le fait même de l'accélération, qui équivaut à l'augmentation de vitesse, comme cause de substitution partielle des énergies naturelles que pour produire le même effet, il aurait été nécessaire d'employer; et de là ou pour cette raison, la dénomination impropre, mais nécessaire, dont on a dénommé ces propriétés.

Leandro Comar Sanchez

44 R. 1905. maximo 8.

1905.

172

III. *condylarum*.

Philadelphia, 1905. - Mrs. J. S. S.

Elizabeth
Forsman.

Magyar Tudományos Akadémia.

Gyűjtő - iv

Körösi Csoma Sándornak
szülőhelyén, a háromszékm. Körösön állítandó
emlékoszobrára.

	Korona		Korona
<u>Prötné Lóránt</u>	50k. fiz.	<u>Joannovics György</u>	Csík. 20 Kor.
		<u>Ishan Károly</u> Fr.	30 kor.
		<u>Szil. Sándor</u>	20 kor.
		<u>Kautz Gyula</u>	10 k. fiz.
		<u>Prof. Kun Géza</u>	20 Kor. fizetve
		<u>Gyulai Pál</u>	5 k. fiz.
		<u>Balogh Jenő</u>	10 k. fiz.
		<u>Dr. Ballegi J.</u>	5 k. fizetve
		<u>Bertényi Sándor</u>	5 k. fiz.
		<u>Kúnos Ignác</u>	2 k. fiz.
		<u>Kúnos</u>	2 k. fiz.
		<u>Wassner</u>	2 kor. fiz.
		<u>Bartha</u>	5 Kor. fiz.

Nér,

Kor,

Nér,

Kor,

Lernung Andor

20 mpt.

Lfraknortly

10 fiska

Lkruumer

2 fiska

LGoldner

3 fiska

LMadonmichelsch

10 fiska

LAsbaltzsaio

5 Kor

LKeredus Andor

20 Kor
fiska

LHagy Jany fiska

10.

LHogyes Andor

5 fiska

LWurdeuo

10 Kor

LForsterny fiska

10 Kor

LManiafany fiska

5 Kor

LHovosef fiska

5 Kor fiska

130.12
1905.

4.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

301 Korona a pénztárba
helyeztetve.

1905. márcs. 14.

Jónás Kőrösi

Méltóságos R'eldi Ákos főispán
úrnak, a Körösi Csoma Sándor - emlék-
egyleti elnöknek
Köszönve

Méltóságos Elnök Úr!

Szerencsém van Méltóságodat ér-
tesíteni, hogy a M. Föld. Akadémia
tagjai körében esikörölké gyűlés ered-
ményeképen a háromszékmezei Körös
köréghen állítandó Körösi Csoma Sándor-
emléksoborra összesen háromszék-
(301) koronát gyűlt be, melyet addig
is, míg az emléksobor felállítására a
megvalósulás állapotába jut, gyűjtözködés
végén az Akadémia pénztárára kerülő
M. Földhitelintézetnél helyezett el.
Pénztárunk és összesen külön alaphely-
foglalás helyén a utasításunkban annak
idején rendelkezési helyére eljuttatja.

Fogadja stb.

Budapest, 1905. márc. 15.

főtitkár.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1905. márcs. 14.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
méltóságos Szily Kálmán úr által

301 k. - f., azaz: Háromvenárégy korona -
Körösi Csoma Sándornak Körösiön állítandó
emlékoszobrára - befizettetett és
a Magyar Tudományos Akadémia -

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

L. Ká. T. K.

Nagyméltóságú Elnök Úr!
Kegyetlen kram!

Néhy kiszelelve alulírott, mint a
Magyar Tudományos Akadémia egyik szelvény
javadalmarzású listaviselője, azzal az alázatos
kérelemmel fordulok Nagyméltóságához, hogy
engem némi rendkívüli segélyben részesíteni
kegyeskedjék.

E kéresem támogatására kegyes engedelm-
mel a következőket vágom bátor feldozni:

A családomban előforduló kegyeskedéssel
mialt már a múlt év október havában
kétségbe voltam a fizetésemből 180 forint
fölött. Azóta én havonként csak 80 forint
kapok és ebből kell fedeznem az összes kiadásai-
mat. A mai drágasági viszonyok mellett
azonban ez csúszni lehetetlen.

Ehhez járul még, hogy j. évi május hó elsején
még ki is költözöttem az eddigi lakásomból,
mire a házbéremet is fölemelték, sa költöz-
éssel járó költözésemre nincs fedezetem.

De nem folytatom tovább panaszaimat,
Nagyméltóságod kegyelme a fölhozottakat
is aziai jóindulatával mérlegeli.

Alázatos kéresem megújítása mellett

maradtam

Nagyméltóságú Elnök Úrnak

alázatos szolgáló

Báray József
könyvtárnok.

Budapest, 1905. március hó 13-án.

É. R. 1905. március 14.

Nagyméltóságú

Báró Eötvös Loránd úr,
a Magyar Tud. Akadémia elnöke,

131. sz.

1905.

intézet alázatos levele

Pápay József akadémiai könyvtár-
történet

megben rendkívüli
segélyre esedezik.

150 koronára szűke engedély

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Eötvös

Nagyméltóságu Elnök Úr!

Kegyelmes Úram!

Ist. engem, a legmélyebb hűbe.
lettel aláhívtát, a sorból ezt csapás
kényzeint arra, hogy Nagyméltóságu
Elnök Úrnak, nekem Kegyelmes Úram.
nak, alázatos rőnyörgésemmel aláhímtat.
landrostjam.

Regj. és remvedő nőmet most
dígyba döntölle bekezdébe én. Kegyel-
mes Úram, és gyemmel it. állott min-
den regdy névűk. Szorot köpunglam azon
hogy megfogjam. e azon lépésk és a jó Istén.
ben bízom hogy talán mégis elronúlhetem,
de most már, hogy megdny feleségem bekeg-
sége annyiára onlyosodott, hogy 8 nap

őla apolónól vagyok kénytelen mellett
laktam, amigra rimcsitelt, hogy olyas
helyetem erre rá kényeztet

Bocsassa meg Nagymellességi
Elnök Átv. nekem Hegyelmec Áramm eme
lépésemet mellyel aláhalomlakodom,
de Nagymellességi Áramm csakdypégen
niant már oly sokszor kánizilott regyessé-
ge bátorított fel ennek megfuzóere.

Nagymellességi Elnök Áramm, nekem Hegyelmec Áramm

a legmelyebb hirtellett

alázatos szolgálja

Árminovics

a M. G. Áramm Áramm Áramm Áramm

Áramm Áramm

Évk. 1905. március 14.

Magyművészeti

Páró Zoltán Loránd Ármán

a M. G. Ármánia Értékesítési

Budapest

132. sz.

1905.

aláíratos kértme

Frünger Péter, a M. G. Ármánia Értékesítési

vez.

melyben egy/egyedül se.

gilyet folytat.

150 Kóma egy/egyedül

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Értés

1357/908.

Bizonyítvány.

Közzé adva Goldán úr
1904-5-ben a K. T. K. K. K. K. K.
pesszernében lévő, némely komlós,
nagy, inddul aron lépettel helyes
meglekedésekre kértak, és
önök kérték a channel jén
söggel bizonyítom.

Budapest, 1905. márcs. 15.

elők.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Helytettelemmel kérem Nagyméltóságodat, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kis gyűlésterméét, a „Szabadság” közgyűlésének folyó évi április hó 30-án délelőtt 11 órákor leendő megtarthatására, - miként az előző évben, így ez idén is, - kegyesen átengedni méltóztassék.

Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, kiváló hitelességem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1905. évi március hó 30-án

Joannovics György

a Szabadság
Elnöke

E. R. 1905. április 4.

Magyméltóság

báró Eötvös Loránd Unak
v. b. t. t. a Magyar Tudom. Akadémiára
Elnöke
Budapestre

kérlek

a „Strabon Dyceni” tudományt
és ismereteket terjesztő társaságának

178. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

melyben a bentsiek ke-
gyes megadásaát kérelemem.

Főméltóságú Herceg Esterházy Miklós
cs. és kir. kamarás úrnak

Piszmattson

Főméltóságú Herceg Úr!

Dr. Borovszky Samu úr, a M. Fud.
Mádénia lev. tagja, Borsod vármegye
főrendesébe adatként gyűjtván, felhasználni
őhajtsa Főméltóságod nemességi levéltárának
következő jelű régi okleveleit:

1272 : 47. M. 2.

1332 : 47. B. 12.

1492 : 47. K. 45.

1506 : 48. D. 65.

Év n. : 47. B. 63.

1638 : 47. D. 29

Szerencsém van Főméltóságodnak föl.
kérni, méltóságod elrendelni, hogy ez
oklevelek egy kavi használatra a
M. Fud. Mádéniaiban beküldessenek.

Fogadja seb.

Budapest, 1905. ápr. 7.

ch. h.

Nagyméltóságu Elnök Ur!

Alulírott a magyar tud. Akadémia könyvtárában, ideiglenes minőségben bár, azon naptól kezdve voltam alkalmazva, hogy az Akadémia új palotájába az első szekér könyvet beszállították.

Körülbelül 18 éven át mint ideiglenesen alkalmazott, most már 21-ik éve mint véglegesen alkalmazott szolga működöm ott. Ma 77 éves megtört s munkára már alkalmatlan öreg ember vagyok. Nyugalomba küldtek. Ugy érzem rám is férne már, hogy pihenjek.

Nyugalomba küldtek, de közel 40 évi szolgálatom után oly végellátással, mely eddigi javadalmazásomnak nem is fele, a mennyiből a mai drága világban megélnem lehetetlen. Három árván maradt unokám eltartásának gondja reám nehezedik s nőm is él még, hogy éljünk mi meg azon 600 koronából, melyet a magyar tud. Akadémia nyugdíjankép megállapítani méltóztatott? Nem vagyok képes többé semmi keresetre, még csak arra sem, hogy koldulni menjek, ezt is meg kellett volna tanulnom, s arra is képtelen vagyok már ma.

Hálásan köszönöm azt is, mit a Tud. Akadémia nekem juttatni kegyes volt, de azon alázatos kéréssel fordulok mégis Nagyméltóságodhoz, kegyeskednék ügyem elintézésénél azokat az éveket is figyelembe venni, melyeket az Akadémiánál mint ideiglenesen alkalmazott töltöttem el, s nemcsak ridegen a szolgálati szabályzat, de a méltányosság és emberi érzés alapján méltóztassék intézkedni, hogy nyugdíjam tényleges 38 évi szolgálati időm alapján olyképen

186/1905-

Fényes Elek

állapitassék meg, hogy azon rövid időn át, a melyet Isten kegyelméből előreláthatólag élnem szabad még, élnem lehessen is.

Alázatos kérésemet s könyörgésemet a Nagyméltóságu Elnök Urnak mindenki iránt való kegyelmes jóindulatába ajánlva, maradtam Nagyméltóságodnak legszerényebb szolgája
Budapest, 1905 évi aprilishó 4-kén

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Horn Antal

nyug.tud. Akadémiai könyvtár szolgál.

HR. 1905. április 7.

Nagyméltóságu

Báró Eötvös Loránd V;B;T;T; Urnak
a Magyar Tudós Akadémia Elnökének

állapitassék meg, hogy azon Budapest.

ből előreláthatólag élnem sz.

Alázatos kérésemet s könyörg

mindenki iránt való kegyelme

Nagyméltóságodnak legszerény

Budapest, 1905 évi aprilishó

186. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

10

Horna Antal, a m. tud. Akademia nyug.
könyvtári szolgájának alázatos kér-
vénye, nyugdíjának, ideiglenes szol-
gálatának beszámításával való méltá-
nyos megállapítása iránt.

A BUDAPESTI KIR. M. TUD.-EGYETEM BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARÁNAK
DÉKÁNI HIVATALA.

751 szám.
1904/905.

Nagyméltóságú E L N Ö K Ú r !

A Magyar Tudományos Akadémia évenként a nagygyűlés alkalmával a Magyar Nyelvtörténeti szótárnak egy példányával jutalmazza a magyar nyelvtudománynak egy-egy jeles egyetemi hallgatóját.

E kitüntetésre a kar nevében ezúttal B e k e Ö d ö n IV. é. bölcészettanhallgatót ajánlom, ki mind a magyar, mind a finnugor nyelvészetben jeles képzettséget és kiváló szorgalmat tanusít, sőt már a szakirodalom terén is szépen működik.

Fogadja Nagyméltóságod kitűnő tiszteletem nyilvánítását.
Budapest, 1905. évi április hó 18-án.

Lóczy Lajos

a budapesti kir. m. tudományegyetem
bölcészettudományi karának elnöke
és dékánja.

216/1905

A BUDAPESTI KIR. M. TUD.-EGYETEM BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARÁNAK
DÉKÁNI HIVATALA.

av 757. szám.
904-5.

A magyar tudományos akadémia nagyméltóságú
ELNÖKEINEK!

A bölcsészettudományi kar 1905. évi május hó 4-én tartott VII. rendes ülésében elhatározta, hogy a magyar tudományos akadémia 1902. évi november hó 22-én tartott összes ülésében minden évben egy egy a nyelvtudománnyal illetőleg a történelemmel foglalkozó hallgatónak adományozandó „A Monumenta Hungariae Historica” műre Koch István IV. éves bölcsészettudománykari hallgatót ajánlja.

Kérem a kar ezen ajánlatát magáévá tenni s nevezett számára a művet kiadni.

A bölcsészettudományi kar 1904-5 tanévi VII. rendes üléséből.

bölcsészettudománykari dékán.

Tekintetes Akadémia!

Kisfaludy Lászlónak életrajzát akorvái megírni, a költőnek az 1809.-i. insurrectióra vonatkozó művét is kutattam. Több más helyet nem említve, Alcsúton, Törsef főherceg őfensége keletiárában is kutattam. Kisfaludy Lászlónak művét ugyan itt sem találtam meg, de találtam egy más az insurrectióra névre nagyon becses forrás-művet, Törsef nádornak Kérirati naplóját, amely-mint magam olvastam - az insurrectióra sok becses, sőt inkább magasztos értékes feljegyzéseket tartalmaz. Sajnos, a napló felhasználására annak idején, 1900-ban, a kérésre nem kaptam engedélyt. Ekkor azonban, hogy most a kérésre engedélyt van s így a napló kiadható!

Tisztelettel azon kéréssel járulok a tekintetes Akadémia elé: kégykedjék a naplót Törsef főherceg őfenségeitől az Akadémia könyvtárába elkeríteni, hogy ott tudományos kutatás céljából használhassam. Megjegyzem még, hogy a napló adatai alapján kívánt műveket kell vagd. esetben a kiadványok elv. Törsef főherceg udvari hivatalának bemutatni.

Kérésemet ismételve masadok a

Tekintetes Akadémiának

Budapesti, 1905. apr. 26-án

aláíratos utólagja:

dr. Viskota Gyula
áll. jogtanácsos tanár

Tekintetes

Magyar Tudományos Akadémiának

/ Budapest.

Erk. 1905. április 29.

220. sz.
1905.

Dr. Viszota Gyula VI. ker. áll. főgimnáziumi
tanár folyóiratványa a bentkörtől írt ügyben.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Görsef cs. és kir. Főherceg úr
ö Fenségei, a M. Tud. Akadémia
igaz. és list. tagjának

Alcsut.

Fenséges Főherceg úr,
Kegelmes Uram!

Dr. Viszta Gyula, ^{budapesti} alt. főgymnasiunai
tanár úr, Kisfaludy Sándornak ^{előzóját} es ~~tele~~
arral kapcsolatban az 1809. évi insurrectio
történetét önjelző megírni, e nevezetes
napok egyik előrajzi kiállítását,
Fenséged dícső emlékü tagjának, Görsef
nádornak kérvényi naplóját ~~ékeztetési~~
is ásbuvarokhoz kívánja. A tanár úr
e napló felhasználására 1900. ban, a
mikor ez már Fenségedhez folyamodását
főhercegessé, a főhercegi levéltár neu-
derése miatt nem kapott engedélyt s
most abban a reményben, hogy a
levéltár már rendezve van, a M. Tud.
Akadémia kére föl az ügyben való
közbejárására.

Szerencsém van emlífogva Fenségedet
mely tisztelettel fölkérni, kegyeskedjék el,
rendelni, hogy a napló a M. Tud.
Akadémia könyvtárába beküldessék s
ott tudományos felhasználás céljára a ne-
vezett tanár úrnak rendelkezésére bocsát-
assék.

Dr. Visotz úr kérem nyilatkozik,
hogy a napló adatai alapján készült
művet a könyvtárba előző Fenséged
udvarmesterei hivatalának benuttatja.

Fogadja Fenséged ~~kérelm~~ mely
tisztelettel öszi nyilváníttat, melyből
mindenkor ragok

Budapest, 1905. április 29.

Fenségednek

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

aláíratos szolgálja

a M. Tud. Akadémia elnöke.

221
1805

Ő Császári és Királyi Fensége József Főherczeg Úr titkári hivatala.

Bejelentés

Dr. Pászta Gyula nének
állami főreáliskolai tanár

Sopron

Mutakodó udvari tanácsos úr és
hazám intézte b. szanna nem orvencsém
ékeiként, hogy 6" cs. és sz. Fensége elrendelésén
a levélben rendelkezés, ennek megkövetelése il-
letve befejezte előtt egyes okmányok ki nem
adhatók.

Fagadják kivett tanár úr vagyon
becsülésére kijelentését, melyet maudham

Almáthán, 1900 dec. 12-én

Daru

uda. Kikötés.

ad. 220/1905

Kagymiskóságnak tisztelettel.

Kisfaludy Sándor szobrának elhelyezett székény művészi dombor-
mű jelzi, hogy a költő hamvai egyesültek hurszójával és hitvesével
Szegedy Rozáliával.

Ezen emlék mű teleptetése alkalmával a sümei Kisfaludy ka-
szinó hódolva alapítója Kisfaludy Sándor nagy nevének 1905.
május 28^{án} vasárnap irodalmi ünnepet rendez, melyre a magyar
tudományos Akadémiát mely tisztelettel meghívja.

Czömmünk szolgálna ha a tudományos Akadémia képviselőjét
székény városunkban vendégünkül látározóthetünk.

Mély tisztelettel
alázatos szolgálai:

Dr. Lukovich Ádám

a kaszinó elnöke

Szabó János
a kaszinó jegyzője

Központi Üzem!

F. évi április hó 29-én vett beiratkozására van
meghívás a közönség részére, hogy a f. évi május
28-iki tüzei Kőfalu-Árnyas - városa a M. T. Ak-
adémia Heinrich Gábor v. d. főnök és Hecser János
1. tag főnök képviseli.

Főnök: Központi közönség részére.

Május 10. 1905. május 10.

főnök.

Központi Dr. Lukovich Gábor
első osztály

Símlap.

NAGYMÉLTÓSÁGU BÁRÓ UR!

Mélyen tisztelt Kegyelmes Uram!

A közöttünk f.évi Ápril 24-ikén, vagyis husvét hétfőjén történt megbeszélés és
illetve megállapodáshoz képest a nagy Wesselényi szétszortan
heverő szellemi hagyatéka annak rendszeres kiadása és ez által az ő cso-
dás életének és áldásos működésének örök időkre leendő megörökítése tár-
gyában a következő előterjesztést vagyok pártos Nagyméltóságodhoz, mint a
magy. tud. Akadémia ez idő szerinti elnökéhez tenni.

a. Wesselényi két korszakos munkát írt és pedig 1831-ben megírta
a "Baliteletek" című munkáját, mely azonban az akkori idők ked-
vezőtlen politikai és sajtó viszonyainál fogva csak 1833-ban Bukarestben
jelent meg; 1841-ben pedig megírta "Szózat" a magyar és szláv nem-
zetiség ügyében című munkáját, mely a kedvezőtlen politikai és sajtó vi-
szonyoknál fogva szintén csak két év múlva vagyis 1843-ban jelent meg
Lipcseben Wigand Ottó kiadásában.

b. Wesselényi 1821 márczius havától 1843 augusztus haváig több ki-
sebb, nagyobb megszakításokkal olyan részletes naplót vezetett, mely nem-
csak az ő magánélete legtitkosabb rejtelseibe enged bepillantást, hanem
mely írójának kiváló szellemi tulajdonságainál és főleg elfogulatlan i-
gazságszeretetténél fogva az ő korának legkiválóbb embereire és eseményei-
re érdekes világot vet.

c. Wesselényi kit a széphalmi mester Kazinczy Ferencz már 1814-ben
a "Princeps Juventutis" vagyis az ifjuság vezérének dicsőséges elnevezé-
sével tisztelt meg, jóval korábban lépett a nyilvánosság küzdő terére,
mint kortársainak pármelyike. Hiszen a beavatottak előtt nem képez tit-
kot, hogy a sötét világnézettel bíró Széchenyinek ő adta meg az első lá-
kést arra nézve, hogy az mint a századok dermedtségben tepsedő nemzet

gazdasági és szellemi reformátora fellépjen. De Wesselényi ugyan azon
célok felé, mint Széchenyi, habár külön uton, de époly önzetlenül küzdött
harczolt, buzdított, áldozott és szenvedett. Eme működésének jelző oszlo-
pait ama hatalmas beszédek képezik, melyeket az Erdélyi és Magyarhoni or-
szággyűléseken, valamint vármegyék és székek közgyűlési termeiben 1824-
től 1848-ig tartott.

d. De Wesselényi egyéniségének nagyságát, páratlan munkaképességét

és mindenre kiterjedő gondosságát a magyar faj és politikai nemzet irán-
ti szeretetét és előre látó gondosságát mi sem tükrözi vissza jobban,
mint ama levelek ezernyi sora, melyeket egyrészt ő maga intézett a
nemzet politikai, társadalmi és irodalmi kitünőségeihez, -másképp ő ka-
pott amazoktól 1820-tól 1850-ig terjedő, tehát hosszú és változatos nyil-
vános szereplésének ideje alatt. És Kazinczy Ferenczet, ki 72 esztendő
és Kossuth Lajost, ki 92 esztendőt élt, nácson a magyar nemzet politikai
és irodalmi nagyjai között egyetlen egy sem, kinek terjedelmesebb és ér-
tekesebb levelezése volna, mint Wesselényinek.

A f.évi márczius 15-ikén megjelent munkám első kötetének bevezető
részében közbe tettem ama levelek jegyzékét, melyek részint eredetben, ré-
szint másolatban gyűjteményemben megvannak s a melyek bizonyosságot tesz-
nek arról, hogy Wesselényi kora ifjúságától kezdve mondhatni élete utolsó
napjaig Erdély és Magyarhon legkiválóbb embereivel, politikai és társadal-
mi intézőivel állandó összeköttetésben és levelezésben állott. A munkám-
ban közbe tett kimutatás szerint Wesselényinek 75 darab ^{eredeti} levele van gyűjte-
ményemben. Ezek száma azonban a mióta munkámat kiadtam egy szerencsés
véletlen folytán épen 25 darabbal szaporodott. - Így tehát ez idő szerint
épen 100 darab eredeti Wesselényi levél van.

Van továbbá gyűjteményemben Wesselényi gyermek és ifjúságára vonat-
kozólag a munkám első kötetében közbe tett kimutatás szerint 310 darab
levélmásolat; férfikoranak delére és életének végső korszakára vonat-
kozólag pedig 1278 darab, vagyis összesen 1588 levélmásolat. Munkám meg-
jelenése óta azonban levélmásolati gyűjteményem nem kevesebb mint 467 da-
rabbal szaporodott úgy hogy ez idő szerint 100 darab eredeti levél és
2055 darab levélmásolat van. Rövid idő múlva kézhez kapom Wesselényi-
nek Gróf Bethlen Ninához 1816-ban német nyelven írt szerelmes levelét
mintegy 45 darabot, úgy hogy gyűjteményem ~~2100~~ 2100 darab levélmásolat és
100 darab eredeti levél áll.

En a nagy Wesselényi első szülött fiával Wesselényi Miklós báró ő-
méltóságával f.évi ápril 15-ikén Kolozsváron az ő palotájában úgy beszél-
tem meg édes atyja szellemi hagyatékának sajtó alá rendezését, hogy legel-
ső sorban édes atyjának levelei és illetve édes atyjához intézett közér-
dekű levelek volnának kiadandók. Wesselényi egyéb munkáira, különösen be-
szédeire és naplójára pedig csak később kerülne a sor. Számításom szerint
a 2100 levél egy kötetre 30 nyomtatott ívet és illetve 300 levelet szá-
mitva

mitva épen 7 kötetet tenne ki, ami tekintve, hogy Kazinczy Ferencz levelezése még csak 1816. december végéig van kiadva és már is 14 kötetre rug, valami soknak és igen terjedelmesnek nem mondható.

A mi a levelek közzétételének rendszerét illeti abban annyiban eltérnék Dr. Váczy Jánostól, hogy bevezetést és általános tájékoztatót nem minden kötethez külön, hanem csak az első kötethez írnék. E helyett azonban minden egyes levélíró első levele közzétételénél rövid vonásokban összefoglalom a jegyzettróvatban a levélíró és Wesselényi közötti viszonyt.

Arról, hogy Wesselényi szellemi hagyatékának egybegyűjtése és a róla írott két kötetes munkám kiadása mennyi időmbe, pénzembe és fáradságomba került, most szólni nem akarok. De azt állithatom és igazolhatom, hogy életemnek java részét, vagyonom és keresetem nagy részét ezen előttem nagy és szent cél megvalósítására áldoztam. Többet azonban áldozni nem tudok és nem is akarok. Nem pedig azért, mert ez által családom boldogságát és boldogulását könnyen kockára tenném. A midőn ezt Nagyméltóságodnak mint nemes emberbarátnak és a magyar tudományos Akadémia Elnökének legmélyebb tisztelettel, de teljes őszinteséggel bejelentem, -együttal a legmélyebb alázattal kijelentem azt is, hogy Wesselényi levelezésének, beszédeinek és naplóinak sajtó alá rendezéséért a munka érdeme és terjedelméhez méltó tiszteletdíjra számítok és illetve igényt tartok.

Hogy nyomtatott ivenként mennyi legyen ezen munka illetve tiszteletdíj azt nem én vagyok hivatva megállapítani. Én csak azt jegyzem meg tisztelettel és alázattal, hogy közötttem és más ilyen szellemi munkára vállalkozó egyén között annyiban kell a díjazás tekintetében különbséget tenni, hogy más ember az Akadémia költségén összegyűjtött anyagot dolgozza fel, jelen esetben pedig az én általam évtizedek alatt egész vagyon feláldozásával összegyűjtött anyag feldolgozásáról és sajtó alá rendezéséről van szó.

A midőn még 1905. április 28. alatt ide csatolom az újabban beszerzett 467 darab levélmásolatról szóló jegyzéket - maradtam magamat Nagyméltóságod kegyes jóindulatába és hatalmas pártfogásába ajánlva

hódoló tisztelettel kész szolgálja

Debreczen 1905. Április 28.

L. Károlyi

Erk. 1905. május 4.

Baró EÖTVÖS LORÁNT URHOZ
mint a M. Tud. AKADEMIA ELNÖKEHEZ

BUDAPESTEN

Dr. KARDOS SAMU debreczeni

lakosnak, /: Főter 58-ik szám I. emelet: /

234. sz.
1905.

234. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

20

/. alatti kimutatással

Sagyméltósági
H^o Berzeviczy Albert
vall. és Roxott. mell. miniszter
járnak.

Sagyméltósági
Minister J^o.

Kezencsem van Sagyméltó,
sajodal fölkéni, hogy a
H. Tm. Alakéniá fájmeá
törvényhozásilag birtosítok
évi dozaliónak kiutalva,
nyomását elrendelni mel,
tortaférk.

Fogyedje ssb.

Budapest, 1905. május 2.

elutk.

maras - Németi $\frac{29}{4}$ 1905

Nagyméltóságú akademiái
Elnök ur!

Mély bánatomban csak
most figyelni ki halás
közvettem, azan nagy
kitüntetésért mellyen
a m. tud. akademia
baldagult ferjenet utol-
-so utjában is megcsi-
-tette; a nagyszabása
99 évi ünnepély megható,

de egyrészmint felmelo
hatással volt gyakas
kedeljemre, is bír az
emlékbeszideket nem
tudtam egy figyelem-
mel kísérni, mégis
biztos eggel gondoltam
arra, hogy egy ilyen
fáradt lelke is ne-
mésen enő kiváló
embernek lehettem
majd 20 évig élettárs,
kivél minden, gondo-
-latok,

minden kándikát, és
inadalmi munkáját
kijálte, - de már en-
-nek mind, rége van,
ő már valójánileg egy
magass sphenáka emel-
-kedett is nekünk
nem manad más mint
emléke is majdan
pontadag hamuai. -
Tisztelettel

Kecser Győző
Kemény Vilma

C. R. 1905. május 4.

235. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyméltósági Vallás- és
Közeletügyi Miniszter úr!

Ludwig Ernő úr, pekingi cs. és kir.
követségi attaché és konzul, a M. Tud.
Akadémiához beadványt intért, melyben
más nyugati kultúrállamok példájára,
a ^{pekingi} cs. és kir. követségénél egy tudományos
attachéi állás rendezésére és
Akadémia körbejárására kéri. Ez állás
beszélőjének az volna a feladata, hogy
a régi chinai irodalmat, különösen az
évkönyveket és ősmagyar történetet, a
hunn és avar vonatkozású szempont-
jából tanulmányozza, a mitől, mint már
eddig is kitűnt, legösibb történeti
névvel meglepő eredmények várhatók.

A M. Tud. Akadémia e beadv.
ványt véleményezés végett áttette a
Történelmi Bizottsághoz, melynek ide

./.

csatló véleményes jelentése s a f. évi
~~március~~ április 18-án tartott összes ülés
határozata értelmében szervezési van Nagy-
méltóságodnak fölkérni, hogy ez ügy
fölkérőit s a külügyminiszter úrnál
a kérelem egyik vagy másik formájában
való teljesítése érdekében sürve bírnyájását
érvegyesíteni méltosítsák.

E ritka alkalom elrálását
esetleg a hazai tudományosság kíváncsi
járva, bátor vagyok ^{ez ügy} Nagy-méltóságod
süves jóindulatában a legmelegebben ajánla-
ni.

Fogadja stb.

Budapest, 1905. május 2.

HAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMA
KÖNYVTÁRA

chök.

236/1905

Ragnélsögu Delögguningur Upp!

Ad M. End. Akadémia Försöðni
Þriðjuga föglakross a nemi praedica-
tumok irasaval s f. éi március 4-én
fartott ülesébe a követho ~~híradatos~~
^{lette}
~~híradatos~~ :

[

]

Ad Akadémia f. éi április 12-én
fartott össres ülesébe határozatból derengsen
van Ragnélsögödet fölköni, hog a nemi
praedicatorumok nag kedöbetivel való irasát
a hivatalos harrálatban, s ig a hivatalos
lapban is, elrendelni méltosassik.

Fogadja stb.

Budapest, 1905. május 2.

elöb.

2.

Kiirt czikk

a M.Tud.Akadémia Történelmi Bizottsága 1905.márczius 4-ikén tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

6. Előadó bemutatja a nemesi praedicatumok írása tárgyában a bizottság 1904.decz.1-én tartott ülésében történt megállapodásnak formulázására kiküldött Nagy Gyula és Schönherr Gyula biz.tagok javaslatát, mely elfogadtatván, a bizottság a kérdés felől elfoglalt álláspontját a következő módon szövegezi: [„A kérdést az dönti el, vajjon a praedicatum az illető személy nevéhez tartozónak, tehát tulajdonnévnek tekintendő-e, vagy nem. Minthogy pedig ez iránt már csak azon körülménynél fogva is, hogy a praedicatumok - legalább újabb időben - különös királyi adomány tárgyát képezik, kétséget támasztani nem lehet, vagyis mivel a praedicatumokat épen úgy, mint a család- vagy vezetéknéveket, tulajdonneveknek kell tekintenünk: az Akadémia helyesírási szabályai szerint is, melyek ezt a nemesi előnevekre nézve különösen is kiemelik, a praedicatumok - mint az okiratokból kimutatható régi gyakorlat is igazolja - feltétlenül nagy kezdőbetűvel irandók.”]

E bizottsági vélemény az Akadémia m.t.

Elnökségével oly kérelem kíséretében közöltetik, hogy annak felsőbb helyen, a hivatalos használatban, s így a hivatalos lapban is, érvényt szerezni méltóztassék.

Kelt mint fent

Felér az akadémia
biz. előadó

A M. Tud. Akadémia sek. főtitkár
hivatalosak

Regyelmes Uram!

Az elnökletem alatt álló József Főherceg Sanatórium Egyesület hölgybizottságai kezdeményezésére Budapesten - a tüdővész ellen küzdő hölgyliga országos szervező ülést tart, melyre az egész országból előkelő úrhölgyek utarnak fővárosba és a hölgyek ligájának védnöknője Öcs. és kir. Fensége Augusta főherceggasszony magas megjelenését megigérni méltóztatott.

Regyelmes Uram, tudom, hogy emberszerető szíve, egész melegével átérzi, mily nemzeti, népmentő cél, hogy a tüdőbetegek ereit és ereit a biztos haláltól megmentjük: azért mély tisztelettel kérem, legyen kegyes - az országos tanácskozás tartására, folyó évi június hó 4-ére - az akadémia dísztermét átengedni, - egyben kérem, hogy elhatározását és a kérelem kedvező elintézését, velem mielőbb tudatni méltóztat-sék.

Fogadja Nagyméltóságod mély tiszteletem és hálám nyilvánítását.

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgálója

Ludwig János
főispán, elnök.

Gr. 1905. május 11.

Fagyméltóságú

Eötvös Loránt báró

v. b. t. t. Ulnak,

a magy. tud. Akadémia elnökének

Budapest.

252. sz.

1905.

Kegyelmes Uram!

A VIII. nemzetközi állatorvosi kongresszus a m. kir. kormány meghívása folytán a f. é. szeptember hó 3.-ától 9.-éig Budapesten fog ülni, amely alkalommal, a mellékelt tárgysorozatok tanúsága szerint, a legkiválóbb külföldi szakfelekarokat lesz módunkban vendégekkül fogadhatni.

A kongresszus az eddigi jelentkezésekből és a külföldön mutatkozó érdeklődésből ítélve, igen népesnek ígérkezik s emélfogva a megnyitó és záró ülésre olyan nagy ülésteremből kell gondoskodnunk, amely több száz tagot befogadhat s azonkívül alkalmas arra is, hogy Császár Agost királyi herczeg Ö Fensége, a kongresszus védnöke részére, a ki kegyes lesz a kongresszust személyesen megnyitni és a külföldi kormányok képviselői részére megfelelő helyek legyenek kijelölhetők.

Egyen minden tekintetben alkalmas és tágas ülésterem lenne a Magyar Tudományos Akadémia díszterme.

Ezzel a biztelelteljes kérelemmel járunk emélfogva Vagyminőségözd elé, mint a Tudományos Akadémia elnöke elé, kegyes kedjék megengedni, hogy a f. é. szeptember hó

3.-án és 9.-én a kongresszus megnyitó és záró
ülése a Tudományos Akadémia dísztermé-
ben legyen megvalósítható.

Kérésünket kegyes jóindulatába a-
jánlva, maradtunk mely bizalommal

Budapest, 1905. május hó 12.-én

a végrehajtó bizottság nevében

Dr. Hübner János
elnök

Dr. Ráth Imre

főtitkár

264

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

VIII. NEMZETKÖZI ÁLLATORVOSI KONGRESSZUS BUDAPESTEN 1905.

A VIII. nemzetközi állatorvosi kongresszus az 1899. évben Baden-Badenben megtartott kongresszus határozata értelmében Budapesten, és pedig az 1905. évi szeptember hó 3-ától 9-éig fog ülésezni.

A kongresszus a szorosan vett állategészségügyi kérdéseken kívül, amelyek, mint gyakorlatilag legfontosabbak, az eddigi kongresszusokon tárgyalattak, több tudományos és gyakorlati tekintetben is fontos élettani és kórtani kérdést is tűzött ki a tárgyalásra.

A mellékelt tárgysorozatban feltüntetett kérdések ennek megfelelőleg három szakosztályban fognak tárgyalatni, még pedig olyan módon, hogy az állategészségügyi kérdések együttes üléseken, az élettani és kórtani szakosztályokba tartozók pedig szakosztályi üléseken kerülnek tárgyalásra.

A kongresszus nemzetközi jellegére való tekintettel az előadások és tárgyalások magyar, német, francia és angol nyelven fognak folyni.

Rendes tagokul a külföldi kormányok és hatóságok kiküldöttei és képviselői, továbbá az egyetemek, állatorvosi és gazdasági főiskolák, egészségügyi intézetek, állatorvosi és gazdasági egyesületek kiküldöttei, végül állatorvosok és orvosok iratkozhatnak be; mint rendkívüli tagok pedig gazdák és gyógyszerészek vehetnek részt, ha mint kiküldöttek nem tartoznak a rendes tagok sorába.

A tagsági díj 20 korona = 17 márka = 21 frank; a hölgyjegyek díja 10 kor. = 8.50 márka = 10.50 frank.

A rendes és rendkívüli tagok résztvehetnek a kongresszus bármely ülésén s egyaránt megkapják bérmentesen az összes kiadványokat és a főjelentést, tekintet nélkül arra, hogy a kongresszuson megjelennek-e vagy nem. Azonkívül az idejekorán jelentkező tagok részére a programban feltüntetett előadások eredeti szövege és azoknak több nyelvre lefordított kivonata már előzetesen is megküldetik, hogy a tagok a tárgyalások anyagáról kellő időben tájékozódhassanak.

A tagsági jelentkezések és a kongresszusra vonatkozó kérdések a **kongresszus főtitkárságához** (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) intézendők, a tagsági díjak pedig a **m. kir. állatorvosi főiskola titkári hivatalához** (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) küldendők.

A részletes programot, valamint a kirándulásokról és egyéb tudnivalókról szóló tájékoztatást, később fogjuk a tagoknak megküldeni.

A tárgyalásra kitűzött kérdések fontossága és az előadók nevei biztosítékot nyújtanak aziránt, hogy a kongresszus tárgyalásai a szakkörök érdeklődésére teljes mértékben érdemesek lesznek. Amidőn tehát a kongresszusra tisztelettel meghívjuk, egyúttal azon reménységünknek adunk kifejezést, hogy a VIII. nemzetközi állatorvosi kongresszus méltán fog sorakozni az eddig lefolyt hasonló célú nemzetközi értekezletekhez.

A SZERVEZŐ BIZOTTSÁG NEVÉBEN:

Makfalvay Géza,

államtitkár, elnök.

Dr. Hutya Ferencz,

ügyvezető alelnök.

Dr. Rátz István,

főtitkár.

264/1905

Az 1905. évi szeptember hó 3—9-ig Budapesten tartandó

VIII. nemzetközi állatorvosi kongresszus TÁRGYSOROZATA.

I. ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI SZAKOSZTÁLY.

1. Állatbiztosítás (állami és szövetkezeti biztosítás, vágóhídi biztosítás).

Előadók:

Arup J., a dán kir. kormány állategészségügyi előadója, Kopenhága.
Dr. Kopp F., egyetemi m. tanár, városi állatorvos, Metz.
Dr. Lydtin A., titkos főkormánytanácsos, Baden-Baden.
Miklós Ödön országgyűlési képviselő, a földművelésügyi miniszterium v. államtitkára, Budapest.
Rudowsky József, cs. és kir. tartományi állategészségügyi előadó, Brünn.

2. Az időszaki állategészségügyi értesítők szerkesztése.

Előadók:

Binder Antal, min. osztálytanácsos, Bécs.
Roehl, titkos kormánytanácsos, Berlin.
Dr. Stubbe, állategészségügyi előadó a belga kir. földművelésügyi miniszteriumban, Brüsszel.

3. Egységes elvek megállapítása a tuberkulin- és malleinreakció elbírálására.

Előadók:

Dr. Eber A., egyetemi tanár, Lipcse.
Dr. Furtuna J., Románia állategészségügyi előadója, Bukarest.
Dr. Foth, kir. kerületi állatorvos, Schleswig.
Dr. Malm O., állategészségügyi igazgató a norvég kir. miniszteriumban, Krisztánia.
Tátray János, állategészségügyi felügyelő a m. kir. földművelésügyi miniszteriumban, Budapest.
Dr. Wladimirow, osztályvezető a csász. kórtani intézetben, Szt.-Pétervár.

4a) Védekezés a háziállatok gümőkórja ellen.

Előadók:

Dr. Bang R., állatorvosi és gazdasági főiskolai tanár, Kopenhága.
Dr. de Jong, vágóhídi igazgató, Leyden.
Regnér Gusztáv, állatorvos a svéd kir. mezőgazdasági igazgatóságnál, Stockholm.
Ujhelyi Imre, gazd. akadémiai tanár, M.-Óvár.

4b) Védőoltás a szarvasmarhák gümőkórja ellen.

Előadók:

Dr. Hutyra Ferencz, állatorvosi főiskolai rektor, Budapest.
Dr. Römer, egyetemi m. tanár, Marburg.
Dr. Schindelka, állatorvosi főiskolai tanár, Bécs.
Thomassen, állatorvosi főiskolai tanár, Utrecht.

5. Védőoltás a száj- és körömfájás ellen.

Előadók:

Dr. Löffler, titkos egészségügyi tanácsos, egyetemi tanár, Greifswald.
Dr. Perroncito E., állatorvosi intézeti igazgató, egyetemi tanár, Turin.

6. Védekezés a sertésvész ellen, tekintettel a védőoltásokra.

Előadók:

Dr. Joest, állatorvosi főiskolai tanár, Drezda.
Dr. Preisz Hugó, állatorvosi főiskolai tanár, Budapest.

7. Forgalmi korlátozások mértéke a nem közvetlenül ragadós fertőző betegségek, nevezetesen a lépfene esetén.

Előadók:

Kocourek Ferencz, m. kir. állategészségügyi felügyelő, Kassa.
Dr. Malkmus, állatorvosi főiskolai tanár, Hannover.
Dr. Profé O., kir. kerületi állatorvos, Cöln.
Rajevsky, állatorvosi intézeti tanár, Charkow.

8. A veszettség irtása.

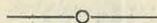
Előadók:

Dr. Casper, egyetemi tanár, Boroszló.
Cope A. C., a földművelésügyi minisztérium állategészségügyi osztályának főnöke, London.
Galtier, állatorvosi iskolai tanár, Lyon.
Dr. Szpilmann, állatorvosi főiskolai rektor, Lemberg.

9. A nemzetközi állatorvosi kongresszusok eddigi fejlődése és jövőbeli alakulása.

Előadó:

Dr. Schmaltz R., állatorvosi főiskolai tanár, Berlin.

II. ÉLETTANI (BIOLOGIAI) SZAKOSZTÁLY.

1. A tej és a tejkezelés, különös tekintettel a fejés reformálására, az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg.

Előadók:

Dr. Gruber T., a tejgazdasági kísérleti állomás és iskola tanársegédje, Kiel.
Happich, állatorvosi iskolai tanár, Dorpat.
Szigeti W. László, tejgazdasági iskolai igazgató, Sárvár.

2. A lefölözött tej tápláló értéke hízó és növendék állatokban, különösen a különböző fajtájú sertésekben.

Előadó:

Cselkó István, gazdasági akadémiai tanár, M.-Óvár.

3. A hús és húskészítmények hamisítása és az ezeknek kimutatására szolgáló újabb vizsgálati módszerek.

Előadók:

Breuer Albert, vágóhídi felügyelő állatorvos, Budapest.
Dr. Edelmann, egészségügyi tanácsos, állatorvosi főiskolai tanár, Drezda.
Jacobsen, vágóhídi igazgató, Krisztiania.
Kjerrulf, a svéd kir. kormány állategészségügyi előadója, Stockholm.
Martel H., egészségügyi állatorvos, Páris.

4. A melasse-takarmányozás kérdése.

Előadók:

Cagny P., állatorvos, Senlies (Oies).
Dr. Weiser, István főiskolai m. tanár, Budapest.

5. Az istálló és az almozás hygienéje, különböző almok és almozási módszerek bírálata.

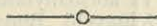
Előadók:

Dr. Pusch C., egészségügyi tanácsos, állatorvosi főiskolai tanár, Drezda.
Sand, állatorvosi és gazdasági főiskolai tanár, Kopenhága.

6. Az istállózás és legeltetés élettani szempontból.

Előadó:

Kovácsy Béla, gazdasági tanintézeti igazgató, Kassa.

III. KÓRTANI SZAKOSZTÁLY.

1. Az ember, szarvasmarha, baromfi és egyéb háziállatok (főleg kutyák) gümőkórjának egymáshoz való viszonya.

Előadók:

Dr. de Jong, vágóhídi igazgató, Leyden.
Dr. Preisz Hugó, állatorvosi főiskolai tanár, Budapest.
Dr. Schütz W., titkos kormánytanácsos, állatorvosi főiskolai tanár, Berlin.

2. A gümőkóros fertőzés létrejöttének módjairól a háziállatoknál.

Előadók:

Bongert J., bakteriologiai intézeti vezető, Berlin.
Cadéac, állatorvosi iskolai tanár, Lyon.
Dr. Lorenz, G. orvosi főtanácsos, a hesseni kormány állategészségügyi előadója, Darmstadt.

3. A tej és tejtermékek gümős fertőzőképessége.

Előadók:

Dr. Fáy Aladár, kir. egészségügyi felügyelő, Budapest.
Dr. Müller O., bakteriologiai intézeti vezető, Königsberg.

4. A gümöbacillushoz hasonló saválló baktériumok jelentősége a gümőkórra irányuló vizsgálatok elbírálásánál.

Előadók:

Dr. Aujeszky Aladár, főiskolai m. tanár, Budapest.
Dr. Stribolt, főiskolai m. tanár, Kopenhága.

5. A háziállatok fertőző betegségeinek serumtherapiája.

Előadók:

Dr. Arloing, állatorvosi iskolai igazgató és egyetemi tanár, Lyon.
Dr. Kitt Th., állatorvosi főiskolai tanár, München.
Leclainche, állatorvosi iskolai tanár, Toulouse.
Dr. Lignières, bakteriologiai intézeti igazgató, Buenos-Ayres.
Dr. Sobernheim, G. egyetemi tanár, Halle.

6. A rák háziállatokban.

Előadók:

Dr. Olt A., egyetemi tanár, Giessen.
Jensen C. O., állatorvosi és gazdasági főiskolai tanár, Kopenhága.
Liénaux, állatorvosi iskolai tanár, Brüsszel.

7. A tüdő takonykórja és a vele összetéveszthető más eredetű göbképződések.

Előadók:

Dr. Riegler, állatorvosi főiskolai tanár, Bukarest.
Dr. Csokor J., állatorvosi főiskolai tanár, Bécs.

8. A háziállatok tropusi betegségei.

Előadók:

Dr. Theiler A., állatorvos, Pretoria.
Lignières, bakteriologiai intézeti igazgató, Buenos-Ayres.
Rickmann, állatorvosi tanácsos, Transvaal.

9. A protozoák szerepe állatok betegségeiben.

Előadók:

Dr. Laveran, a Francia Tud. Akadémia tagja, Páris.
Mettam, állatorvosi iskolai tanár, Dublin.
Dr. Motas, állatorvosi főiskolai tanár, Bukarest.
Vallée, állatorvosi iskolai tanár, Alfort.

10. Állati paraziták termelte toxikus anyagok.

Előadók:

Dr. Blanchard R., egyetemi tanár, Páris.
Dr. Linstow, főtörzsorvos, Göttingen.
Dr. Perroncito E., állatorvosi iskolai igazgató, egyetemi tanár, Turin.
Dr. Rátz István, állatorvosi főiskolai tanár, Budapest.

11. Ujabb tapasztalatok állati betegségeknek emberekre (főleg bizonyos ipari foglalkozást űzőkre) való átragadásáról.

Előadók:

Dr. Babes V., egyetemi tanár, Bukarest.
Dr. Damman K., titkos egészségügyi és kormánytanácsos, állatorvosi főiskolai igazgató, Hannover.
Dr. Szegedy-Maszák Elemér, kir. iparfelügyelő, Budapest.

12. Az ellési bénulás oktana és kezelése.

Előadó:

Dr. Hess E., egészségügyi tanácsos, egyetemi tanár, Bern.

Kisfaludy-Társaság.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A magyar nemzet általában szeretettel és hálával őrzi irodalmunk régi nagyjainak emlékét, de néha a kegyetlenségig köönyös s a kegyelet legelemibb parancsát is elmulasztja.

Balassa Bálintnak a XVIII. század nagy lírikusának, a szerelm és a végvári vitézek daltól dühökének csontjai között ládába zárva hevernek Liptó vármegye poros levéltárában s bár évek óta közsímben az a szegényletes állapot, a társadalom nem akar megmozdulni s még mindig hiányzik az a szerény összeg, mely a sokat hiányzott csontoknak tisztességes eltemetésére szükséges volna.

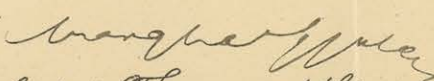
A Kisfaludy-Társaság, abban a meggyőződésben, hogy első sorban is az irodalmi körök kötelessége jóvá tenni a mulasztást, elhatározta, hogy Balassa Bálint földi maradványai eltakarításának költségére gyűjtést indít saját tagjai közt s felkéri ugyanerre a többi irodalmi társaságok vezetőségeit is.

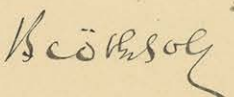
Tisztelettel kérjük emellyel Nagyméltóságodat: méltóztatásodra hatni, hogy a bölcs vezetése alatt álló társaság szintén vegye ki a maga részét a hazaifias kegyeletnek ebből a munkájából s iparkodjék tagjainak adományjaival előmozdítani a kegyeletes célt.

Ohajtandó, hogy Balassa Bálint földi maradványainak végtisztessége még a folyó év nyarán megtörténhessék, ezért tisztelettel kérjük: Nagyméltóságodat, hogy a begyűlt adományt folyó évi június hó 15-éig a Kisfaludy-Társaság pénztárnokához, a Magyar Földhitelintézethez / Budapest, Bálvány u. 7. sz. / beküldeni méltóztatásod.

Hazaifiai üdvözléssel:

Budapest, 1905. évi május hó 10-én

a Kisfaludy-Társaság titkára.

a Kisfaludy-Társaság elnöke.

ER. 1905. máj. 17.

269. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

41.

Nagyméltóságú Elnök úr!

Nagyméltóságod e hó' 15: én kelt nagyrabecsült érte-
sitéséből szerencsém volt tudomásul venni hogy a Ma-
gyar Tudományos Akadémia május hó' 12: én tartott
nagygyűlésén engem kültagjának megválasztani méltós-
tatott.

Bren nagy kitüntetés, melyben a hírneves Akadémia-
tól részesültem, legjobb burditásnak tekintem szerény
tudományos működésem folytatására azon a téren, a melyen
a Magyar Tudományos Akadémia felejtethetlen érdemeket
szerzett és a melyen annyi magyar tudós fényes példát
mutatott.

Érveskedjék, nagyméltóságú Elnök úr, a Magyar
Tudományos Akadémiának hálás köszönetemet átad-
ni és fogadja mely tisztelettel nyilvánítását, mely-
lyel maradok Nagyméltóságod
alázatos szolgája

Pasonen Heikki.

Trencsénmegyei Tótförubán, 1905 május 30.

270/1905

Dr. Fina Kálnai

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

288. sz.

1905.

~~Tisztelettel~~
~~Nagyméltóságai~~ Asszonyok!

Szerencsém volt a M. Tud. Akadémia
f. i. igazgató-tanácsának f. hó 11-én
tartott ülésén bejelenteni, hogy Nag.
méltóságod néhai nagyjódegeni férjének,
Akademiánk egykori ^{kiválasztott} igazgató és tiszteleti
tagjának, Fina Kálnainak jól
sikeresen aratéképe volt keges
Akademiánkhoz felajánlani.

Az Igazgató-tanács mely kö.
munkával fogadta a kegesleves aján.
díjat s megírta, hogy e köszo.
netes Nagyméltóságoknál töltesse.
Az aratéképe, mely a nag

férfi' alájának vonásait fogja min,
dekor u késő nemzedékek elé is
fogja varázsolni, bekelel fogjuk övni,
nemcsak aron kiszeletnél fogva, mely
lyel ^{hasznát veszve} ~~az~~ Elhagy ^{itt} ~~irant~~ mindnyáján
viseletünk, hanem aron göngöd megem,
lekeremél fogva is, melyet Angol
er adományával Akadémiauk irant
tanisítani szives volt.

Fogadja stb.

Budapest, 1905. máj. 12.

Üdvözl

Vasrany

Főmagasági Herceg-Ersek Uo!

Az isteni Gondviselés kegyelméből
Főmagasságától megéri nevezetes eo,
forduló alkalmából a M. End. Akad.
démia is legősrített szervezetiá,
natait siet nyilváníttani Főmagasságod
előtt, kérvén az Ersek Urat, hog
a sereg és nemesség ^{csinál} Munkálatában előtört
~~életi ércit~~ életét ~~nyújtta~~
neművel kosszaltra nyújtta.

Főmagasságod nemcsak az egész
^{mely 473. életét és} ország ^{örökös} Munkálatában szervezetiét bírja, hanem
a tudomány istápolása és művelése
által Akadémiánkban is díre és
büszkesége. ~~Legyen szabad neművelni,~~
~~hog~~ Ez ad ~~j~~ nekünk ^{is?} jogot arra,

Let om

Eötvös

hogy a tisztelői sorában, kik Főnök^{ül}
társaságát e nevezetesen ^{előfordulón} ~~meghívás~~ körül^{ül}
örömlik, Akadémiánk is megjelene^{ik}
és az örömmünkből ^{büszkeséggel} ~~hívja~~ ^{és} meg^{ül}
illeti vénést.

Fogadja stb.

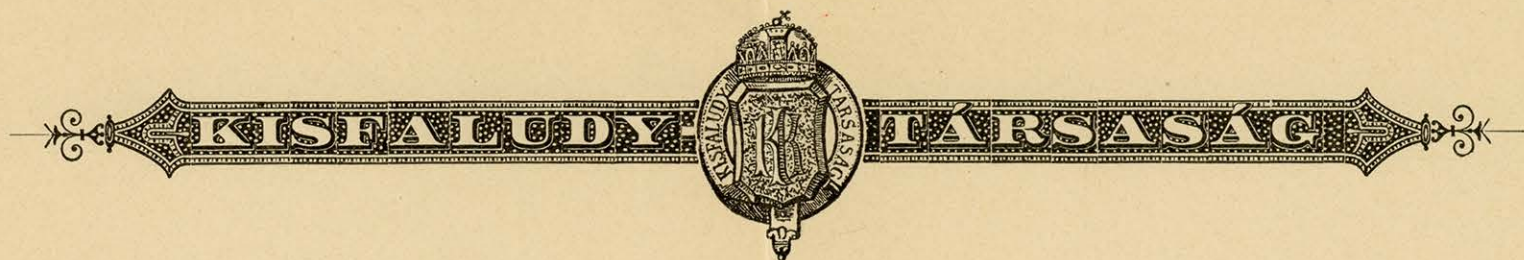
Bp. 1905. május 26.

elér

289. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A Kisfaludy-Társaság, magyar széptudományi intézet, szerdán, folyó hó 31-én, délután 5. órakor a M. Tud. Akadémia dísztermében Jókai Mór emlékére ünnepélyes ülést tart.

A magyar irodalomnak e kegyeletos ünnepélyére, az elnökség nevében van szerencsém Nagyméltóságodat és a tekintetes Akadémia tagjait mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 1905. május hó 24.

Benke Gyula
a Kisfaludy-Társaság titkára.

1
M. 1905. május 26.

290. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

12.

133. szám.
1905

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Társulatunk Választmányának folyó hó 17-én hozott határozata értelmében az-
zal a kérelemmel fordulunk Nagyméltóságod-
hoz, kegyeskednie a néhai Petényi Salamon
hagyatékából a M. T. Akadémia birtokába ju-
tott és ugyanott őrzött, eddig fel nem dolgo-
zott állattani tárgyi kéziratokat tudományos
átvizsgálás végett Társulatunknak kiadat-
ni. Társulatunk Választmánya ugyanis az
eddig feldolgozott és „Madártani töredékek” va-
lamint „Ornithologische Fragmente” czímen
megjelent, igen becsesnek bizonyult részeket a-
lappán úgy vélekedik, hogy néhai Petényi Sa-
lomon följegyzései között még sok értékes adat
lehet, mely a szakszerű feldolgozásra érdemes
volna, s mely ilyenképen a magyar állatta-
ni irodalmat, esetleg a tudományt gazdagíthatná.
A Választmány kérését Nagyméltósá-
god jóindulatu figyelmébe ajánlván, maradunk
Budapestén, 1905. május 30.

aláíratos szolgálai:

első titkár.

elnök.

Nagyméltóságú

Br. Cótviös Loránd v. b. t. t. egyetemi tanár Úrnak
mint a M. T. Akadémia Elnökének

Budapestén

Erk. 1905. június 2.

307. sz.
1905.

Kiadatik a III. osztály
nak.

Budapest, 1905. jún. 2.

Heinrich
főtitkár

Az osztály portolójának segédje
a kérelmet az Elnökséghez

König

Budapest 1905. jún. 20

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyméltóságú Bárá, Elnök Mr.!

Főlötte nagyrabecsülöm a Kegyes figyelmet,
melyet Excellenciád a Magyar Tudományos Akade-
mia nevében áldorópai jubileumom alkalmából
iníntam tanúsítani méltóztatott.

Ha már igen megtisztelve értem magam az által
is, hogy hazai Tudományosságunk ezen első díszes
testületének igazgatóságában helyet foglalhatok, még
felemelőbb reám nézve azon szívéljes üdvözlét, mely-
lyel Excellenciád felszázados ünnepemről megemlé-
kezni Kegyeskedett.

Fogadjon Excellenciád ezért legbensőbb köszönetem
 kifejezését annak biztosításával, hogy a Magyar
Tudományos Akademiának nemzeti kultúránk apo-
láza terén kifejtett burgó tevékenységét és Tudoma-
nyosságunk emelésére irányított nemes törekvéseit
nem szünöm meg legmelegebb érdeklődésemmel ki-
sérni.

Mely törtéletem kifejezésre mellett maradon
Excellenciád

Nagyméltóságú

Bárá Eötvös Loránd urunk
val. belső Lsk. Tancsú, a Magg. Tud. Akad.
elnie elnöke

Budapest

igaz híve
Vasary Károly
bibonok, hercegprímás

308/1905

SOCIÉTÉ
ENTOMOLOGIQUE
DE
BELGIQUE

—
Rue de Namur, 89
BRUXELLES

Bruxelles, le 15 mai 1905.

Monsieur le Président,

Nous avons l'honneur de vous faire connaître que la Société Entomologique de Belgique vient de célébrer le *cinquantième anniversaire* de sa fondation.

A cette occasion, elle a décidé de publier un volume jubilaire que nous aurons l'honneur de vous adresser.

En nous félicitant des bons rapports qui n'ont cessé d'exister entre votre Société et la nôtre, nous vous prions d'agréer, Monsieur le Président, l'assurance de nos meilleurs sentiments.

Le Secrétaire,
Dr Ernest ROUSSEAU.

Le Président,
E. FOLOGNE.

315/1905

U. R. 1905. június 8.

315. sz.

1905.

Átadatik a k. Tört. Akadémiának
III. osztályának.

Budapest, 1905. június 8.

Heróich
főtitkár.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyemlékségi Miniszter Úr!

A Magyar Nyelvudományi Társaság
Ezúton a fentebb említett Társaság
ide írt kérelmét örömeim van leg-
melegebb ajánlatommal fölterjesztém.

Elnöki Gyula társunk, a
Társaság elnöke, feladatának eddig
oly kiváló mértékben felelt meg,
hogy a nagyemlékségi munka is
teljes sikerrel ~~hozzafoghatók~~ ^{hozzafoghatók} ~~lehet~~ ^{lehet} majd
összeállítható. Nagy odaadással
vettem a gyűlés munkáját és minden
idejét erre fordítja, úgy hogy ha
elvonatnék a Társaság elnöke, az
Akadémia e vállalatát fejeznék,
dátá nem volna.

Fogadják stb.

Budap. 1905. június 10.

elűk.

Az 5. kötetben közlendő módon

KÖNIG

5a

Illésságos költőkről is

Van szerencsém jelenteni, hogy a III.
osztály a Bolyai-díjra vonatkozó ellen-
térítést nyújtotta a követkésű urak-
ból álló bizottságot küldött ki.

Gaston Darboux (Paris) külső tag

Felix Klein (Göttingen) külső tag

König Gyula r. t.

Rados Gusztáv l. t.

Bátor voltam a nevesett két külső
taghoz kérdést intézni, vajjon a vá-
lóságot (mely a Budapestre való utaz-
ás költségeivel jár) elfogadják-e.

Membre de l'Institut

Prof. au d. Univ.

Mindezt erre kérséggel vállalkozom is fölérte arra is, hogy a saját esett vállalkozásért az Magyarországi halál díszességét kérem tőle.

Ugyon arra kérem Melli-sigodát, hogy erről az összes írásra jelentést tenni. Sziveskedjék, bá-
kon vagyok még mindent, hogy az Elvörös hivatalos levélben kérem
re is örömet a fölött, hogy a föl-
ajánlott megbízást elbízották, és
expresszminél inkább át nevelék
tán check. ben) azt az 1000 koron-

és úti állományt, melyre
az ügyrend érkezőben jár
kiváló hitelesíté

Melkősziget
Kis háza

König Gyula
osztályfőnök

Budapest, 1905. jún. 15.

337.12

1905

Farquhar fortitudo, de seors, t. i. nam
Wölsch, & Koverik v. Koverik.

Gefährlicher Goss Collach!

^{Clapen-Secret}
Herr ~~Dr. Klein~~ Herr Prof. Felix Klein hat
in der Akademie die wichtige Mitteilung gemacht, dass
die die große Cate haben, an der die folgenden Beschäftigten
unserer Vögel-Conditionen gänzlich erhalten zu wollen.
Haben sie eine große, Herr für die persönliche Arbeit
wichtigste der wahren Dank der Akademie zu haben.
Haben, haben sie die wichtige, dass Herr die wichtigsten
Beschäftigten von 1000 Können sind der wichtigsten
Beschäftigten - Arbeit nicht zu haben ~~werden~~.

Gefährlicher Herr, Gefährlicher Goss Collach, Herr
Gott mit meiner wichtigsten Gefährlichen.
Mitte, den 20. Mai 1905.

Gefährlicher Herr Beschäftigten
Akademie der wichtigsten.

Herr ~~Dr. Klein~~ Dr. Felix Klein, Professor an der Universität
Göttingen.

337/1905

~~Chez~~ ^(cher) Monsieur et collègue,

Notre secrétaire perpétuel M. Jules Hönig a communiqué à l'Académie que vous avez bien voulu vous assurer de votre collaboration précieuse aux séances de la Commission Bohém. En m'empressant, Monsieur, de vous faire part de la reconnaissance de l'Académie, j'ai l'honneur de vous annoncer encore, que l'indemnité de 1000 couronnes vous arrive directement de par le Crédit Foncier Hongrois.

Agrées, M. le collègue Monsieur,

l'expression de mon estime respectueuse.

Budapest, le 24. Juin 1885

Président de l'Académie Hongroise des Sciences

À M. le professeur Gaston Darboux, Membre
de l'Institut

Paris.

Göttingen den 6. Juli 1905.

Hochgeachteter Hrn. Präsident!

Nachdem ich den richtigen Empfang Ihres zweiten Schreibens
vom 24. Juni sowie der Sendung des Ungarischen Bodenkreditinstit.
habe bestätigt, habe ich zugleich die Ehre, zu melden, dass ich mich im vor.
abgedruckten Sinne mit Hrn. Debove in Paris in Verbindung setzte und bald
Näheres hierüber Hrn. Prof. König mittheilen zu können hoffe.

Mit ausgesprochenster Hochachtung

Ganz ergebenst

F. Klein.

An

dem Präsidenten der Ungarischen
Akademie der Wissenschaften

Hrn. Baron R. Eötvös

Géométrie Supérieure.

Université De Paris.

Faculté des Sciences.

Paris, le 8 juillet 1905.

Monsieur le Président

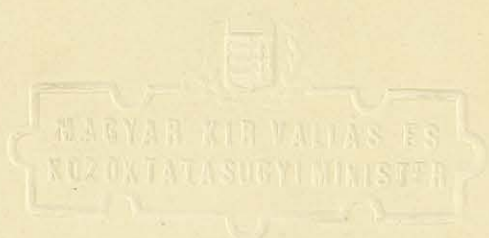
J'ai l'honneur de vous accuser réception
de l'indemnité de 1000 couronnes qui m'est
parvenue par le Crédit Foncier Hongrois.
Je n'ai pas besoin de vous dire quel
prix j'attachais à remplir de mon
mieux avec mes trois collègues la
mission si honorable qui m'a été
confiée par l'Académie

Veuillez agréer, Monsieur le Président,
mes hommages les plus respectueux

MASYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

G. Darboux

53600/905. szám.

NAGYMÉLTÓSÁGÚ ELNÖK, BÁRÓ ÚR !

Folyó évi június hó 3-án 298/905. sz. a. kelt nagybecsü átiratára vonatkozással van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesíteni, hogy miután a néhai Feridun bey-féle alapítványról kiállítandó alapító levélre a jóváhagyás alkalmával a-magy is módomban lesz esetleges észrevételeimet megtenni, ennél-fogva nem tartom szükségesnek, hogy az alapító levél megszerkesztésére kiküldött bizottságba a vezetésem alatti miniszterium részéről is kirendeltessék valaki.-

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását.-

Budapest, 1905. évi július hó 6.-án.

Nagyméltóságú

BÁRÓ EÖTVÖS LÓRÁND v. b. t. t.
úrnak, a m. kir. tud. akadémia elnökének.

15916 szám.

Cheque- és clearing-számla a m. kir. postakazincpénztárnál:

16117. szám.

Giro-számla az Osztrák-Magyar Banknál.

Nagyméltósága
Baro' Cölov's Lorin'th úrnak,
mint a Magyar Tudományos Akadémia elnökének
Budapest.

Budapest, 1905. július 19^{én}

Van szerencsénk értesíteni, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
neh. meyeri Krausz Lajos alapítványánál, meyeri Krausz
Lajos végrendeleti kuratóriumának megbízásából mai napon elismer-
vény ellenében készpénzben

10,000 kor. ~ fill' fizet ett pénztárunkból, mely összeget
a Magyar Tudományos Akadémia
folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Lorin'th

Lorin'th

É. 1905. július 22.

369. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyméltóságu E L N Ö K U R !

A M. Tud. Akadémia Szótári Bizottsága azzal a kérelemmel fordul hozzám, hogy Zolnai Gyula V. ker. áll. főgymnásiumi tanárt középiskolai tanári teendői alól teljesen felmentem, mivel ez esetben kizárólag az akadémiai Nagy Szótár készítésének fogja magát szentelhetni.

Elismerem, hogy az akadémiai Nagy Szótár elkészítése fontos tudományos és nemzeti érdek és nagyon szeretném e nagy feladat megoldását a rendelkezéseimre álló eszközökkel előmozdítani.

Minthogy Zolnai Gyula az a tudós, ki a nagy mű befejezésére hivatva van, magam is célszerűnek tartom, hogy minden erejét e célnak szentelje, s mivel ez csak úgy lehetséges, ha tanári teendőket nem teljesít, hajlandó is volnék őt e teendők alól addig, még a Szótáron dolgozik, felmenteni, de hozzá kell tennem, hogy ez csak egy feltétel alatt történhetik, t. i. ha Zolnai, kit további rendelkezésig szabadságolnék, ez idő alatt tanári illetményeiről teljesen lemond.

Zolnai Gyula fizetése a költségvetésben a középiskolai javadalom terhére lévén előirányozva, a budget reálitása nem engedi meg, hogy e fizetést huzza akkor, midőn a közép-

Nagyméltóságu

Báró E Ö T V Ö S L O R Á N D v. b. t. t. urnak,
a magyar tudományos akadémia elnökének,

B U D A P E S T.

iskola speciális céljainak nem szolgál. Ép azért a tanítás a-
lól való felmentése csak illetményeinek beszüntetésével lehet-
séges, de tanári állását szívesen fenntartom addig, míg a Szó-
tárral elkészülve, ismét a középiskolai munkások sorába állhat.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszin-
te nyilvánítását.

Budapest, 1905. évi augusztus hó 4-én.

Beckhoff

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

1905. augusztus 9.

380. sz.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Lohai L. S. úr
étesítendő!

Visszavárolag, tudomásvétel végeztetése
következik Lohai Gyula b. t. úrral.

A M. TUD. AKADÉMIA
FŐTITKÁRI HIVATALA

A m.kir.igazságügyministertől.

21733/1905.I.M. III.szám.

N A G Y M É L T Ó S Á G U E L N Ö K U R !

A VII.nemzetközi börtönügyi kongresszus a m.kir.kormány meghívására folyó évi szeptember hó 3-án Budapesten ül össze. E kongresszus, mely a legtöbb kulturállam kormányának hivatalos képviselőjéből és ezenfelül a büntetőjogi és börtönügyi tudomány elméleti és gyakorlati művelőjéből alakul, nemzetközi hivatalos jellegénél fogva sokkal nagyobb jelentőségűnek tekinthető, mint azok a nemzetközi kongresszusok, melyek csupán magánegyéneknek valamely tudományos cél érdekében keletkezett összejövetelei. A kongresszusra kitűzött kérdések megvitatása a büntetőjogi és börtönügyi tudomány, valamint a rokon társadalompolitikai tudományok sok oly részét lesz hivatva megvilágítani, mely a törvényhozásra és a társadalom fejlődésére közvetlen és jelentős befolyást gyakorol, sőt nem egy kérdés épen hazai viszonyainkra való figyelemmel tüzetett ki a kongresszus napirendjére.

Örvendetes jelenségként állapítható meg, hogy a kitűzött kérdésekről beküldött nagy számu - négy vaskos kötetre terjedő - szakvélemények közt a hazai szakférfiak által benyújtott dolgozatok számban és tartalomban egyaránt tekintélyes

./.

Kegyelemért

baró Cölvös Loránt
v. b. l. s. a m. tud. akadémia elnökeinek

Budapest

helyet foglalnak el. De ezen, a már teljesített munkán felül még az a kötelesség is hárul a magyar jogi és társadalmi tudományok művelőire, hogy a kongresszuson különösen annak tanácskozásaiiban való személyes részvétel által a kongresszus külső fényének és tudományos sikereinek emeléséhez egész erejükből hozzájáruljanak. E kötelesség nemcsak a magyar művelődés minden munkását szükségkép átható azon igyekezetből fakad, hogy hazai tudományunk megállja helyét a nemzetközi versenyben, hanem az elismerésnek is folyamánya, melylyel azoknak tartozunk, kik a kulturvilág minden részéből összeseregelve mintegy hódolatukat mutatják be nemzeti művelődésünknek.

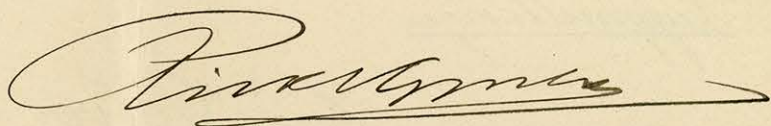
Mindezek folytán a kongresszus meghívójának, napirendjének és a belépési nyilatkozat mintájának egy-egy magyar nyelvű példányát, valamint a kongresszusra kitűzött kérdéseknek és a kongresszus napirendjének egy-egy franczia nyelvű példányát azzal a kéréssel van szerencsém Nagyméltóságodnak megküldeni, sziveskedjék a bölcs vezetése alatt álló akadémia tagjait a kongresszus tagjai közé való belépésre felszólítani.

A kongresszusnak mellékelt nyomtatványaiból nem állván annyi példány rendelkezésemre, hogy azokból minden egyes érdeklődő számára elégséges számú példányt csatolhassak, az érdeklődők a kongresszus titkárságánál | : Igazságügyministerium II. em. 91. : | nyerhetnek megfelelő szóbeli vagy írásbeli felvilágosítást.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1905. évi július hó 14-én.

A minister rendeletéből:

ministeri tanácsos, a nemzetközi börtönügyi és a kongresszus előkészítő bizottságának elnöke.

É. K. 1905. auguszt. 9.

4. m.

381. 12.
1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Sürgös!

RÈGLEMENT
DU
VIIe CONGRÈS PÉNITENTIAIRE INTERNATIONAL
DE BUDAPEST — 1905

ARTICLE PREMIER. — L'ouverture du Congrès aura lieu le 3 septembre 1905.

ART. 2. — Seront admis à prendre part aux travaux du Congrès:

- a)* les délégués officiels envoyés par les Gouvernements;
- b)* les membres des Parlements;
- c)* les membres du Conseil d'Etat ou des Corps équivalents;
- d)* les membres de l'Institut ou des Corps savants équivalents;
- e)* les membres de la Commission ayant participé à la préparation du Congrès;
- f)* les hauts fonctionnaires de l'administration des prisons;
- g)* les membres des Cours et Tribunaux;
- h)* les professeurs des Facultés et Universités de l'Etat;
- i)* les délégués des Sociétés pénitentiaires et les membres des Sociétés de patronage;
- k)* les personnes invitées à cette fin par la Commission internationale, notamment celles qui se sont fait connaître par leurs travaux scientifiques sur la science pénitentiaire, les fonctionnaires des prisons et des écoles de réforme, etc.

ART. 3. — Nul n'est admis aux séances publiques de l'Assemblée générale, s'il n'est porteur d'une carte personnelle délivrée à l'entrée du local du Congrès.

ART. 4. — Le Bureau provisoire est formé des membres de la Commission internationale.

Les membres de cette Commission se réunissent, au lieu fixé, quatre jours avant l'ouverture du Congrès.

ART. 5. — L'Assemblée, dans sa première réunion, vérifie les pouvoirs des membres du Congrès, nomme son Bureau définitif, et arrête l'ordre de ses séances.

Les membres définitivement admis reçoivent une carte personnelle contre paiement d'une somme de vingt francs, à titre de cotisation d'entrée.

ART. 6. — Les membres se répartissent, pour les travaux préparatoires, en quatre sections respectivement chargées d'arrêter provisoirement et de proposer à l'Assemblée générale la solution des questions comprises au programme.

ART. 7. — *Division en sections:*

1re section. — Législation pénale.

2e — Institutions pénitentiaires.

3e — Institutions préventives.

4e — Questions relatives aux enfants et aux mineurs.

ART. 8. — Chaque membre désigne la section à laquelle il désire appartenir; toutefois, le même membre peut prendre part aux travaux de plusieurs sections.

ART. 9. — Chaque section nomme son Bureau et choisit un ou plusieurs rapporteurs chargés de présenter des rapports écrits à l'une des séances de l'Assemblée générale.

ART. 10. — Tous les rapports, documents, notes, propositions, relatifs aux travaux du Congrès, sont distribués aux sections que ces travaux concernent.

ART. 11. — Les sections se réunissent journellement, le matin, dans le local qui leur est respectivement assigné.

ART. 12. — L'Assemblée générale se réunit journellement, l'après-midi, dans la salle de ses séances, à moins de décision contraire du Président.

ART. 13. — Les membres signent la liste de présence déposée à l'entrée du local.

ART. 14. — Le Président a la police des séances et la direction des débats; il arrête les ordres du jour, en se concertant avec le Bureau.

ART. 15. — L'Assemblée vote, après discussion, sur les conclusions des rapporteurs.

Tout projet d'amendement à ces conclusions doit être remis, écrit et signé par son auteur, appuyé par cinq membres au moins, au Bureau, qui le soumet à l'Assemblée.

ART. 16. — Le vote a lieu par appel nominal dans tous les cas où il est réclamé par six membres au moins dans les sections, et par vingt membres au moins à l'Assemblée générale.

ART. 17. — Les votes sont recueillis par pays et classés dans l'ordre alphabétique.

ART. 18. — Aussi bien dans l'Assemblée générale que dans les sections, seront seuls admis au vote les membres qui auront signé sur la liste de présence avant la clôture de la discussion.

ART. 19. — Les secrétaires, soit de l'Assemblée générale, soit des sections, tiennent un procès-verbal qui mentionne l'ordre et l'objet des délibérations et les résultats du vote.

ART. 20. — Aucune proposition, en dehors des matières du programme, aucune lecture de mémoire ou de note, ne peut être faite à l'Assemblée générale ni aux sections sans une permission du Bureau.

ART. 21. — L'ordre du jour, ou la question préalable, peut toujours être demandé contre toute proposition incidente.

ART. 22. — La durée de chaque discours ne devra pas dépasser 15 minutes.

ART. 23. — Bien que la langue française soit employée de préférence pour les débats, néanmoins les membres sont admis à s'exprimer en d'autres langues.

Dans ce cas, le sens de leurs paroles sera traduit sommairement par l'un des secrétaires.

ART. 24. — Pour assurer l'exactitude et faciliter la prompt publication du compte rendu, les orateurs sont invités à remettre au Bureau, dans le plus bref délai possible, la substance de leur discours, ou tout au moins des notes qui puissent guider les personnes chargées de la mise en œuvre des matériaux destinés à l'impression.

Le compte rendu sera publié en langue française.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

QUESTIONS

admises au programme

DU VIIe CONGRÈS PÉNITENTIAIRE INTERNATIONAL DE BUDAPEST. 1905.

PREMIÈRE SECTION.

Législation pénale.

- QUESTION 1re   *a.* Pour quels délits y a-t-il lieu d'édicter l'amende comme peine supplémentaire?
- b.* Quelles règles doivent présider à la saisie des biens du condamné à l'amende et à l'exécution de l'emprisonnement subsidiaire?
- »   2. Quels sont les éléments constitutifs du délit d'escroquerie?
- »   3. Le recel doit-il être considéré comme un délit spécial ou comme un acte de complicité?
- »   4. Les résultats de l'institution du jury ont-ils été tels qu'il y aurait lieu d'y apporter des réformes?

DEUXIÈME SECTION.

Questions pénitentiaires.

- QUESTION 1re   Quels sont les meilleurs moyens d'opérer un classement moral des condamnés détenus, et quelles peuvent être les différentes conséquences de ce classement?

QUESTION 2. Peut-on astreindre au travail les prévenus ou les accusés, lorsqu'ils ont été antérieurement condamnés à une peine privative de liberté?

Si le travail ne peut pas être imposé à ces prévenus ou accusés, l'imputation de la détention préventive sur la durée de la peine ne doit-elle pas être subordonnée à l'acceptation volontaire du travail pendant la prévention?

» 3. D'après quels principes, dans quels cas et sur quelles bases y aurait-il lieu d'allouer des indemnités aux détenus ou à leurs familles en conséquence d'accidents survenus dans le travail pénal?

Quelles dispositions particulières comporterait à cet égard le travail des jeunes détenus dans les colonies ou dans les écoles de réforme soit publiques soit privées?

» 4. Est-il nécessaire de créer des établissements de détention spécialement affectés

- a. aux personnes à responsabilité restreinte,
- b. aux ivrognes invétérés?

Si oui, selon quels principes ces établissements devraient-ils être organisés.

» 5. D'après quels principes pourrait-on autoriser et de quelle manière pourrait-on organiser l'occupation des condamnés aux travaux des champs ou à d'autres travaux d'utilité publique en plein air?

TROISIÈME SECTION.

Moyens préventifs.

QUESTION 1re Quelle est dans les divers pays l'influence reconnue de l'alcoolisme sur la criminalité?

A quels moyens spéciaux y a-t-il lieu de recourir à l'égard des condamnés en général pour combattre l'alcoolisme?

» 2. Quels sont les moyens de combattre et de traiter la tuberculose et d'en éviter la propagation dans les établissements pénitentiaires de tout ordre?

QUESTION 3. Délimitation de l'intervention de l'État en matière de patronage.

QUATRIÈME SECTION.

Questions relatives à l'enfance et aux mineurs.

QUESTION 1re L'État doit-il prendre des mesures pour protéger les enfants des condamnés?

Quelles seraient à cet effet les mesures les plus efficaces?

» 2. Y a-t-il lieu de créer des établissements d'observation pour les jeunes délinquants, les enfants vicieux ou moralement abandonnés? Si oui, quelle en devrait être l'organisation?

» 3. Les lois de certains États prévoyant la détention pour une certaine catégorie de délinquants mineurs, quel est le régime à leur appliquer.

Les condamnés mineurs doivent-ils être mis en cellule pour toute la durée de leur peine ou pour une partie seulement?

» 4. Quelles sont, en dehors des moyens d'éducation ordinaires, les mesures les plus efficaces pour assurer la préservation des enfants moralement abandonnés et la réforme des enfants vicieux qui n'ont encore commis aucune infraction punissable?

VII. NEMZETKÖZI BÖRTÖNÜGYI KONGRESSZUS

(Budapesten 1905. évi szeptember hó 3—9-ikéig.)

A VII-ik Nemzetközi Börtönügyi Kongresszus a magyar kormány meghívására a Brüsszelben 1900-ban tartott kongresszus határozata értelmében 1905. évi szeptember hó 3—9-ikéig Budapesten ülészik az igazságügyi miniszter úrnak tiszteletbeli elnöklése alatt.

A gyűlés napirendjére kitűzött kérdésekre számos vélemény érkezett be a különböző országok legilletékesebb szakembereitől s ezek megvitatása kétséghívóan sok oly tanúságot fog nyújtani, mely újabb haladást jelent a büntetendő cselekmény és okai ellen folytatott küzdelemben.

Miként a kongresszus ide csatolt ügyrendjének 2-ik cikkéből kitűnik, a kongresszuson való részvételre irányuló felhívás többek közt a jogász- és rabsegélyző egyesületek tagjainak s általában mindazoknak szól — legyenek akár az elmélet, akár a gyakorlat munkásai — a kik a büntetendő cselekmények megelőzésére vagy megtorlására irányuló kérdések iránt érdeklődnek, de különösen a véleményezőknél s azoknak, kik az előző börtönügyi kongresszuson résztvettek. Reméljük, hogy mindezek megfelelnek felhívásunknak s becses közreműködésükkel öregbitik a kongresszus sikerét. Bizunk tehát abban, hogy a t. Címzet is a kongresszus tagjai közé számíthatjuk.

Hazánk szakférfiait a tudományos érdeklődésen felül hazafias kötelesség is serkentheti a részvételre. Működőn a brüsszeli nemzetközi börtönügyi kongresszus Stockholm, Róma, Szt.-Pétervár és Páris után a

magyar fővárost jelölte ki a legközelebbi összejövetel színhelyéül, hazánkat oly megtiszteltetésben részesítette, melynek méltánylásaként előártható, hogy a magyar résztvevők számban és munkásságban egyaránt elől fognak járni. A beérkezett véleményeket és az egyes kérdések előadóit tekintve, az óhajtott siker már biztosítottnak látszik. Bizton remélhetjük tehát, hogy a személyes részvétel által tanúsított érdeklődés sem lesz csekélyebb. Legközelebb részletes programot fog szétküldetni a résztvevőknek, de már most is tudhatjuk, hogy a kongresszus hazai tagjai is az oda- és visszautazásra 50% ármérséklésben részesülnek a magyar államvasutak és a kassa-oderbergi vasút vonalain. Ezenfelül az elsőrangú budapesti szállók a szobaárakból 10% árkedvezményt engedélyeztek. Utóbbiak névsora a részletes programhoz fog csatoltni. A jelen meghíváshoz a kongresszus ügyrendjének és a kitűzött kérdéseknek egy-egy példányát csatoljuk, valamint egy belépési nyilatkozatot is, melyet kitöltve visszaküldeni kérünk. A kongresszusra vonatkozó bármilyen egyéb felvilágosítást készséggel ad meg a kongresszus előkészítő bizottsága (Budapest, Igazságügy-ministerium II. emelet 91. ajtó.) Fogadjon a Cím nagyrabecsülésünk színter nyilatkozatát.

Budapest, 1905 június hó 25-én.

A NEMZETKÖZI BÖRTÖNÜGYI VÁLASZTMÁNY ÉS
AZ ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁG ELNÖKE:

Rickl Gyula,

ministeri tanácsos.

Nagyméltóságú méltódnok úr!

Mélyen tisztelt barátom!

Tizenhat éven át szolgáltam az Akadémiát mint annak elnöke.
E hosszú időn át iparkodtam feladatokat híven teljesíteni s ha
vannak jókardóim a lelkem úgy találja, hogy azt bizonyos mérték-
ben teljesítettem is, úgy én jól tudom, hogy azt csak az Akadémia
minden tagjáról, minden tisztségviselőjének buzgó közreműködé-
sével lehettem.

Ezért élttem fogyáig kelés lepetek.

De múltak az évek s bár munkáerőmet bankadni még
nem érzem, mégis minden lengyör nap arra int, hogy a Mindenke-
lőt nekem kisbabott munka idő előbb utóbb végére jér.

Addig a míg erőm tart, addig a míg időm van a munkára
elő, mert csak általam teljesíthető feladatokat kell tartanom
arról, hogy kiegészítem és feldolgozzam azt a tudományos anyagot,
melyet előfedek alatt nagy fáradsággal és részben ipon akadémiai-
nak támogatásával összehordtam.

A meddig élek, annak kell hogy éljek. Mielőtt késő volna erre
kell összegyűjtenem erőmet, megrálok azon állásaimtól, melyek annak

412
905

további szétforgásrolását okoznák.

Flassy, nyugodt megfontolás után megértem azért az az elhatározásom, hogy bár nagyon nehezemre esik, az akadémia elnöki állásáról lemondjak. A hála érzetével tudom ezt tisztelné és szeretlek tagtársaim iránt, kik engem kitüntető jóindulatukkal e magas polcra emelték, s az elnöki jóakarattal, ügybaráti segítségével oly hosszú időn át megtartották, kérem őket, hogy barátságukat tölem ejentül ne vonják meg, mert ha le is lépek a magas elnöki székéről azért tudományos munkásságommal mindvégig az akadémia szolgája maradok.

Téged nagyrabecsült elnöktársam pedig arra kérek, hogy e megmáskíthatatlan elhatározásomról az október 5-iki összi ülésben az akadémia tudomására, vedd át ettől fogva az akadémia ügyeinek vezetését s intézkedjél ügyrendünk értelmében az elnöki állás betöltéséről.

Fogadd e fáradozásodért előre is Köszönetemet s avat legőszintebb tiszteletem kifejezését.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Budapest 1905 Október 5-ikén

Mótván László

Nagyméltóságú Elnök ur!

Az az alázatos kérelemmel bátorodom Nagyméltóságodhoz fordulni, hogy engedjék engem a M. T. Akadémia könyvtárában alkalmazásba venni.

Alázatos Kérészem támogatására bátorodom a Következőket felhozni:

Értizedel óta működöm az Antiquariatus terén, eleinte közbeszűlésben állott, boldogult atyám, Horowitz Fülöp Antiquarius oldalán, utóbb pedig önállóan vezetett könyvkereskedésemben. Azonban az az iszony, amelyet atyámmal együtt az antiquariatus terén mindetideig kényszeríttem és kénvettem, a könyvvel való közönység mai érdekeivel és igényeivel szemben mindkét oldalról érvényesülhetett, ily körülmények között a létét való kiűzdelnem megkezdítve lévén, kénytelen voltam üzletemet felosztani.

Hogy tehát a jövőben szerény igényeimnek megfelelően megélhetésemről gondoskodhassam, bibliografiai statisztikai alapszövegű tevékenységemet és munkásságomat bátorodom

ajánlani, alázattal kérvé, méltortassék a
M. T. Akadémia Könyvtárában véstenné megfelelő
munkabért kijelölni.

A midőn ezen alázatos kérvésemet Nagyméltó-
sága Elnöke ur jóakaratra pártfogásába ajánlom,
hivatkozom arra nem kérvé megtisztelő ösztö-
sztetésére, a mely kértém és a Könyvtár bővített
évek között során át fennállott, valamint arra
a Kitiintető bizalomból, amelyeket a M. T. Akadémia
ismételt alkalmakkor belem helyezett; - hivat-
kozom végül arra, hogy annak idején boldogult
atyám is, antignarizálásának fölőrlatása után
ugyanasok az akadémiai Könyvtárban nyert
alkalmazást.

Magammat Nagyméltóságára Elnöke ur
hegyes jó indulatába ajánlva, maradtam
alázatos szolgálja

Horvitz Lajos.

Éb. 1905. ok. 9.

418.

Kiadatik a Könyvtári
Bizottságnak.

Budapest, 1905. ok. 9.

Ylencs
főtitkár.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
KESZÉNYI-UTCA

1283 prám

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A növénytar igazgatója a f. alatt idézett jelentésében felsorolja ama hiányokat, melyek az Akadémia-tól bérben birt helyiségekben az osztály beköltözésekor találtattak.

Tisztelettel kérem Excellenciádat kegyeskedjék intézkedni az iránt, hogy a hiányok sürgősen pótoltsanak.

Különösen sürgőssé teszi kérésemet ama körülmény, hogy a beálló hideg időjárás a kölyha nélkül szűkölködő és törött ablaküvegű szobákban a munkálkodást lehetetlenné teszi.

Fogadja Nagyméltóságod igaz tisztelettem őszinte nyilvánításait.

Budapest, 1905. október 6-ikán

J. Sasovics
a Magyar Nemzeti Múzeum
igazgatója.

Nagyméltóságú báró Csejcs Lőränd v. b. t. t. úrnak,
a Magyar Tudományos Akadémia elnökének.

Budapest.

Érk. 1905. okt. 9.

419.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Véleményadás végezt kiadások
Pec Samu építés úrnak.

Budapest, 1905. okt. 9.

Heurich
főtitkár.

A MAGYAR NEMZETI MUZEUM NÖVÉNYTANI OSZTÁLYA

BUDAPEST, V. SZÉCHENYI-UTCA 1. SZÁM, II. 17.

1905. x.

51.

Mélyen tisztelt Igazgató úr!
Méltóságos Uram!

A Magyar Nemz. Múzeum növénytani osztályától kibérelt helyiségekben következő hiányok találhatók az osztály berendezésekor:

- 27 törött üvegtábla, ablakon és ajtón,
- 4 hibás ajtókilincs,
- 2 ajtón a kilincs egyáltalában hiányzik,
- 15 ajtóról hiányzik kulcs,
- 4 rossz redőny
- 13 rossz, hasznavehetetlen függöny
- 8 ablak (új) függöny nélkül
- 4 szoba kályha nélkül.

Mély tisztelettel kérem Méltóságodat, megbeszélnek a magy. tud. Akadémia T. Elnökségének mind ezen hiányokat hivatalosan bejelenteni és a T. Elnökséget megkérni, hogy ezen hiányok helyreigazítása, illetőleg a még hiányzó tárgyak beszerzése iránt mielőbb intézkedjen, hogy berendezésünket rendszeren folytathassuk. — Ezen kívül kérem a szükséges pénzkehelyiségek kijelölését és átadását is hivatalosan kérelmezni, hogy sok úr és ládánkat, továbbá a nemcsakára beszerzendő főanyagunkat is elhelyezhessük.

Legmélyebb tisztelettel

Méltóságodnak

Budapest 1905 okt. 4.

alíratos szolgálja

Dr. Filarszky Nándor

M. N. Muz. osztályigazgató

Fishes

A M. Tud. Akadémia f. évi október 9-én tartott összehívásán,
ahol, hogy meggyőződés és szeretet elhatározta, hogy Eötvös kérésére,
sajátos felhívás lemondásának visszavételére, és 4. Tagválasztás
külhatalmú tagjait megválasztotta.

Perencium van értesíteni, hogy az Elnök úr küldönségünket
 vasárnap, f. hó 15-én déli 12 órákor fogadja és hogy a küldönség
 tagjai néhány perccel 12 óra előtt ^{idei} Thau Károly úr vezeti értekezés
 (Museum-körös 4. sz.) gyűlésre, honnan testületileg ~~vandunk~~
 járunk az Elnök úr elé.

Budapest, 1905. október 11.

Taglarsi bisbetenel

másodolnók.

6. Eötvös Loránd
Kaisz Gyula.

Heinrich Guttus

Soldziter József

Thaly Kálmán

~~Thar Károly megvan~~

Gyulai Pál

Vécsey Tamás

Kremer József

Károvároszy Géza

Vécsey József

Péter Gyula

Balogh János

Koor-Tempis Már

422. H.

1905.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Magyméltóságú Elnök Úr!

A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya 1904. jan. hó 4. i. ülésében arra kéri föl engem, hogy Dr. Frankel Bertalan úrnak terjedelmes kéziratot - illetőleg gépírást helylyel körrel nyomtatott, több helyen idegen kéz által javított és csiszolt, „A magyar népdal, zene és népdani tanulmány” című művét átvizsgáljam és arról bírálatot mondjak.

A neverett „tanulmányt” tüzetesen átvizsgáltam, s azt ugyancsak 1904. március 8. án az I. osztályhoz beküldött részletes - egy iore terjedő - indokolt jelenlésemben az Akademiának kiadásra nem ajánlottam.

Mint hogy a neverett munkát P. Theurewk Emil r. tag úr kiadásra ajánlotta, én pedig „elutasítottam”, az I. osztály egy nem akadémiai tagnak, Dr. Erdy Lajos „zeneelméleti” írónak adta ki véleményezés végett.

Dr. Erdy Lajos úr, első jelentésében - melyhez a főtitkári hivatal utján jutottam - általánosságban, minden részletezés nélkül javításokat és pótlásokat ajánlott. Ezen jelentésben sem hely sem időkezelés nincs. Az I. osztály jelentése szerint (l. a M. T. Akadémia 1905 január 30. án d. u. 6 órákor tartott költségvetési tárgyalása. 14. lap) a munka visszaadott a szerzőnek, a ki teljesítette a bíráló kívánságát. Dr. Erdy Lajos második jelentésében azt mondja, hogy

Magyméltóságú dr. Eötvös Loránd báró úrnak v. b. t. tanácsos, a M. T. A. Elnökének.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

"a szerző" azt nemcsak az írajtott pötlásokkal és módosításokkal láttatja el, (melyek azok? azokról sehol egy szó sincs!) hanem több új szakaszt is írt hozzá, eddig mellőzött dal és reneszánszokról (sők azok? nincs semmi említés.) és ezzel emelte a munka becsét sább. Ezen jelentésben sincs sem hely, sem időkelelés.

A három jelentés alapján az I. osztály most már a "művet" kiadásra ajánlja. Minthogy azonban az osztály rendes költségvetésében nem fedezheti az érdemes munka kiadásának költségeit, tehát kérésrel felszólítja az elnökséget, hogy valami újon. módon kiadását eszközölje. A kiadás költsége mindegy 6000 koronát felel.

Alulírott véleményes jelentésében a főbb körök mint főindokot kicseréltem, hogy dr. F. B. úr munkája nem tanulmány, hanem modern értelemben vett népdal. történeti Anthologia, melyben a 18. század utolsó negyedétől kezdve fel nagyjainkig a régi magyar költészetben és reuében buvarkodó írók, költők, irodalomtörténeti írók, reueludások, népdal és népreue kutatók és gyűjtők lap. szánra terjedő nyílt és - többör - titkos idérésekben szerepelnek, melyek mellett a szerző úr állítólagos be. látásai leljesen ellapulnak, s rámutattam, hogy szerző úr a tanulmány I. részében, melynek óriási anyaga az ősidőktől egészen 1840-ig terjed, a magyar kabb. egy. házi énekekről - Ist. István Korálól egészen 1674-ig (Szegedy Géza re ferenc énekes könyve) - nem vett ludo. más, a mi abból tűnik ki, hogy a középkori adventi, karácsonyi, újévi, böjti, passiójátéki Mária-síralmai

husvéti, valamint az Ötáriseuratségről, a bold. kir.
Máriáról és a magyar seutlekről szóló énekek gazdag
sorából reueileg vagyis hangjegyzésben egyel sem
idéz nem ismerhet, aroknak belő és küli alakzatát,
reuei képrődését, és a világi népdal kialakulására gya-
korolt befolyásait példákban ki nem mutatja!

A genumaradt irott és nyomtatott régi templomi
énekeknek ezen elsikkasztása okos az, hogy szere
a francia Goudimelféle szóltár dallamokat magyar
nemzeti szempontból dicsoít, a mi által piramidális
történeli bukfenczeket követ el, és nyílt történeli
haragságot kidol!

Mint hogy Dr. Erdy Ejós ír 1. és 2. jelentésében az
ajánlott módosítások pótlások és javítások körül
egyetlen egy conciót eset sem említ; mint hogy az
állalamban kimutatott hibák és mulasztások pót-
lása az egész tanulmány újra való átgyűrését,
átvételét lelle szükségessé, a mi rövid egy két
hónap alatt elvégezni nem lehet: alapos a gyanum,
hogy a nevezett munka vagy „tanulmány” a M. T. A.
aege alatt 6000 korona költséggel a jelentem örö-
st hibával kerül sajtó alá. En azonban oly botrány-
nak lehet előidézője, melyet az Akademia tekintélye
körömbösen el nem viselhet.

A nagyméltóságú Elnökségnek enne név reue
kerésére állanak a „tanulmány” jól beadott bírála-
lok és jelentések!

Ad

454

1905

En, mint egyik bíráló, lelkiismeretbeli kötele-
gemnek tartom, hogy ez ügyben felszólaljak, mert az
a munkát vagy tanulmányt, melyet bírálati jelen-
lésemmel együtt 1904. március 8-án a M. T. A. Törté-
elmi hivatalának vissza küldöttem, Dr. Erdy János úr
véleményével szemben, "heraggpötlő"-nek nem neve-
zhetem, sőt a régi magyar énekek elsikkasztása folytán
azt renesztörténeli szempontból föltétlen károsnak, ve-
szelelmesnek és meglágyorlónak nyilvánítom. Mert a
mint igaz az, hogy a magyar irodalom történelmét a
középkori magyar nyelvemlékek ismerete és méltány-
lása nélkül megírni nem lehet: úgy igaz az is,
hogy a magyar dal és rene történetének megírása
hoz az első és szükséges kellék: a régi lemplomok
énekek alapos ismerete, s azok rene művészei be-
csének kiváló megértése.

Kiváló létszeletem nyilvánítása mellett
maradok

Nagyméltóságú Elnök úrnak
Budapest 1905. május 4. aláíratás szolgája

MASTAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Zsigmondy István
I. t.

Írtam az I. osztályos.

Budapest, 1905. május 8.

Henricz
főtitkár

A „POZSONYI TOLDY KÖRTÖL“

A "MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA"

NAGYMÉLTÓSÁGU ELNÖKÉNEK.

KEGYELMES URAM,

a pozsonyi "Toldy-Kör" 1905. nov. hó
19.-én /vasárnap/ d.e. 1/2 tizenkétórákor üli meg Toldy Ferenc
születésének 100. évfordulóját. Végtelenül kitüntetne bennünket
a "Magyar Tudományos Akadémia" azáltal, ha képviseltetné magát
ünnepségünkön. Nagyon buzdító volna egyesületünkre nézve, mely
immár több mint egy emberöltő óta minden igyekezetét arra for-
ditotta, hogy itt az ország nyugati határszélén az állameszmét
erősítse, a magyarosodást terjessze, és a hazai irodalomnak
propagandát csináljon.

Működésünket eddig is nagyban előmoz-
ditotta az, hogy székesfővárosunk irodalmi tényezői is segitet-
tek törekvésünkben. Ez a körülmény bátorítja fel szerény körün-
ket, óhajunk előadására.

Kérésünket Kegyelmességed szives jó-
indulatába ajánlva maradtam kitűnő tisztelettel

készséges hive :

Válasz 1905. novemb. 9.
Gheorghe de Lupescu r. e.
Nagyon Tisztelettel tag.

J. V. Károlyi Sándor

A „POZSONYI TOLDY KÖR”
Irodalmi bizottságának elnöke

462/1905